

Atmetė prašymą paleisti iš Sibiro

Rusų pagrindinio leidinio "Paskutinių įvykių kronika" 18 n-je (1971 m. kovo mėn.) viename skyriuje rašoma apie septynis Mordovijos stovyklų politinius kalinius. Septintasis yra lietuvis — Liudvikas Simutis, Adomo sūnus, gimęs 1935 m. Paskelbta, kad Simutis esąs laikomas specialaus režimo (griežto) sąlygose, kad jis buvęs veiklus dalyvis pagrindinio organizacijos "Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdis" (LLKS). Jis buvo suimtas 1935 metais ir nuteistas mirties bausme — sušaudymu. Sovietų Sąjungos A. Tarybos Prezidiumas mirties bausmę pakeitė 25 metų sunkių darbų stovykla.

Prašymas paleisti nepatenkintas

Simutis, 15 metų iškalėjęs stovykloje, 1970 m. liepos mėn. kreipėsi į Sovietų Sąjungos A. Tarybos Prezidiumą, prašydamas jį paleisti. Jis nurodė nejučias simpatijų sovietų valdžiai ir ypač dėl įvykių jo jaunystėje. (Čekistai nukankino jo tėvą, Lietuvoje buvo vykdomas teroras, lietuviai buvo vežami į Sibirą ir kt.). Be to, Simučio sveikatai pašlijus ir jam šiuo metu atsisakant kovos (nes ji būtų beprasmiška), jis prašė jį paleisti laisvėn.

Vyriausioji Prokuratūra Sovietų Sąjungoje, su Liudviko Simučio prašymu susipažinusi, padarė sprendimą: šiai bylai peržiūrėti nėra pagrindo.

"Norėjau gyventi, mokytis ir žaisti..."

Liudas Simutis savo rašte — prašyme palietė pagrindinio veiklą Lietuvoje, priminė partizanų žygius, nusiskundė, kad Lietuvos partizanai nesulaukė iš svetų jokios pagalbos. Jo žodžiais, rusai jo tėvą žiauriai nukankino 1941 m., tuo metu, kai dar LLKS neveikė.

Jis rašė: "Norėjau gyventi, mokytis ir žaisti... Tačiau koks gyvenimas, kai jau trečią parą gatvėje guli nužudytas kaimynas ir neleidžiama jį palaidoti, koks gi mokymasis, kai tai vienas, tai kitas mokslo draugas neateina į mokyklą, šeimos išvežamos į Sibirą, ar jaunieji gali žaisti, kai suaugusieji verkia?"

Simutis pabrėžė: mano širdis ne akmeninė, negalėjau likti nuošaly. Jo veikla, jis rašė, buvo garbinga, jis nesiekęs naudoti ir jis tik vykdęs pareigą savo tėvynei, tautai ir visai žmonijai.

Ar galima gerbti sovietų santvarką?

L. Simutis, 15 metų stovykloje praleidęs, aprašo gyvenimą joje, tai kaip jam dažnai teko badauti, vis reikėjo klausytis stovyklos pareigūnų keiksmų: esi banditas, nusikaltėlis...

Jei jis toliau būsiąs laikomas stovykloje (tai ir įvyko, Maskvai jo nepasigalėjus — E.), kai jo sveikata žymiai pablogėjusi, tai, jis rašo, "būsiu teisus, manęs, kad 1956 metais mirties bausmę pakeitus darbo stovykla, buvo pasiryžta mane nukankinti ne-

GRANDINĖLĖS šokėjos N. Mainelytė, D. Marcinkevičiūtė ir D. Miškinytė ilsisi šokių pertraukos metu. Po sėkmingo koncerto Chicagoje, Grandinėlė šį sekmadienį, balandžio 9 d. 3 v.p.p. šoks Detrote, Creswood mokyklos salėje. Vasarą, po tautinių šokių šventės Chicagoje, Grandinėlė išvyks koncertams į Europą.

J. Garlos nuotrauka

S. BARO IR D. STANKAITYTĖS TRIUMFAS AUSTRALIJOJE

Didžiausio Pietų Australijos dienraščio "The Advertiser" muzikos kritikas Harold Tidemann, išklauses pirmojo mūsų brangių solistų Stasio Baro ir Danos Stankaitytės, koncerto Adelaidės Meno Festivalyje, rašo: "Jau ilgas laikas praėjo, kaip Adelaidės miesto rotušės didžioji salė girdėjo tokio skambesio garsus, kurie puikiai ir pilnai užpildytų bet kokius geriausios operos rūmus Europoje ar Amerikoje. S. Ba-

pakeliamose sąlygose". Pažymi: tokiai padėčiai esant jis, Simutis, negalėjęs sovietų valdžiai, santvarkai įgyti nei pagarbos, nei pasitikėjimo.

Jis teigė esąs priešingas kerštui ir pabrėžė: tikiu į teisingumo laimėjimą.

Prašymą pasigalėti Liudas Simutis siuntė ne legaliu, oficialiu keliu — per stovyklos specialų skyrių, bet kitais būdais. Jis norėjo išvengti cenzūros, be to, jis būtų buvęs nubaustas. Maskva Simučio prašymą atmetė. (ELTA)

Rinkimo mašinoms sugedus, Vytauto Meškausko politinę apžvalgą negalėjome surinkti. Ji tilps kitame numeryje. Atsiprašome.

ANTANAS LAUKAITIS Australija

ras yra pilno balso tradicinis tenoras, kurio aukštosios gaidos, operų arijų išpildyme, buvo tiesiog stebėtinai, kai D. Stankaitis dramatinio soprano balso kontrolė ir pats balsas yra žavėtinai puikus. Pats gražiausias vakaro momentas buvo abiejų solistų arijų išpildymas duetuose, iš kurių Verdi "Aidoje" ir iš "Andrea Chenier" solistai taip sužavėjo klausytojus, jog jie savo plojimai pareiškė labai didelės ovacijas". Rašymas daugiau, šis kritikas pamini, jog šie solistai yra lietuviai, abu iš Chicago Lietuvos Operos, specialiai iškviesti į šį garsėjantį, ne tik Australijoje, bet ir pasaulyje, Adelaidės Meno Festivalį. Reik pažymėti, kad ne skaitant visų kitų gerų australų laikraščių recenzijų, paskiruose mūsų, kur tik šie mūsų solistai dainavo, šio H. Tidemann recenzija yra pati svarbiausia, nes jis, pats anksčiau ilgus metus buvo operos solistas turįs didžiulę patirtį ne tik muzikoje, dainavime, bet ir kritikoje. Todėl tikrai mums lietuviams yra labai malonu girdėti tokius puikius atsiliepi-

mus apie mūsų mielus svečius Australijoje.

Įdomu gi, ką mūsų lietuvių viena iš daugiausiai muzikos srityje patirties turinti, mūsų solistė ir dirigentė G. Vasiliauskienė sako apie abu mūsų solistus. "Kai prieš du metus Stasys Baras, apdovanotas bumerangais, plieniniais sparnais pakilo iš Sydney aerodromo, tai nei jis pats, nei Australijos lietuviai netikėjo kad atsiras galimybė vėl greitai susitikti. Bumerango magiška jėga grąžino Stasį, o jis atvežė dovanų mums ir kitą dainavimo žvaigždę -- Danutę Stankaitytę. Savo pirmajame koncerte, vos tik nuskambėjo S. Baro pirmosios dainos garsai, mes pajutome, jog solistas yra puikios formos, kai australai ir svetimtaučiai, kurių buvo virš tūkstančio, klausėsi su nustebimu. Savo balso grožio ir galingumo visuose registruose, S. Baras neturi sau lygių. D. Stankaitytė pasirodė kaip stipri dainininkė, menininkė, ne tik savo balso didumu, bei stiprumu, bet ir nepaprastai puikia technika ji pavergė klausytojus. Tai reto gražumo dramatinis sopranas. Sydneyjaus koncertas,

duotas Muzikos Konservatorijos salėje, buvo pilnai užpildytas virš 600 klausytojų, kuriuos, kaip ir kituose miestuose, žavėjo ir jaudino šių dviejų solistų nepaprastai puikiai išpildytas lietuviškų dainų ir operų platus repertuaras, sužavėjęs ne tik lietuvių, bet ir koncertuose buvusius svečiatuščius. Sydneyjaus koncerto metu svečių tarpe buvo pas savo sūnų ir dukrą viešinti iš Lietuvos Kipro Petrausko žmona, žinoma mūsų poetė ir artistė E. Žalinkevičiūtė-Petrauskienė. Padarydamas didžiulį siurprizą jai, S. Baras, pasakęs pagarbos žodžius mūsų didžiausiam lietuviui tenorui Kiprui Petrauskui, padainavo jo žmonai K. Petrausko mėgstamiausią ariją iš operos "Žydė", kas buvo, kaip ir visos kitos abiejų solistų dainos, palydėta su didžiausiom ovacijomis. Sydneyjaus visuomenės suruoštame privačiame svečių pagerbime, kur jiems buvo įteiktos atsiminimo dovanos ir kur Sydneyjaus skautų tuntininkas B. Barkus, pagerbdamas S. Baro dukras, taip pat skautes Amerikoje, įteikė joms prisiminimo dovanėles, sugavęs abu solistus, prašiau pasidalinti savaisiais išpuodžiais ir su Dirvos skaitytojais.

-- Koks Jūsų išpuodis apie Adelaidės Meno Festivalį? (Nukelta į 2 psl.)

Buitinių prekių stoka Lietuvoje

Nuolatinė paprasčiausių buitinių prekių stoka ok. Lietuvos krautuvėse kankina žmones. Per dvi ilgas dekalas įvairios gamybinės įmonės, apsisagščiusios "revoliuciniais" vardais, vis žada ir žada, kad rytoj bus geriau. Tačiau padėtis negėrėja. Smulkųjų, kasdieniško vartojimo prekių nėra.

Kas kaltas? Kabinetinių, teorinių penkmečio planavimų sistema, aišku, nekaltą. Įtarti, kad čia kalta sistema tolygu gauti kelialapį į konclagerį. Kalti, tad vis žmogeliai, kurie įvėlti į ne-realaus gamybinės sistemos sūkurį.

Tačiau žmonių kantrybė pradeda sprogti. Saulius Petrulis, stambus savo prestižu vyras -- Lietuvos ūkinių prekių didmeninės prekybos bazės valdytojas -- parašė atvirą laišką į "Švyturio" redakciją. Žurnalas laišką idėjo. (Nr. 22).

-- Parduotuvėse vis dar nepakanka puodų, arbatinukų, kavinukų, puodelių, lėkščių, stiklinių indų, šakučių, peilių, spynų ir kitų daiktų, kurių daugelį gamina respublikos vietinė pramonė, -- verkšlena Saulius Petrulis.

Tur būt, kartu su juo verkšlena kiekviena šeiminkė, namų apyvokai taupanti metalines dėžutes ir tuščias konservų stiklainaites. Šaunūs konservuoto maisto ipakavi mai -- metalo ir stiklo -- kuriuos Amerikos šeiminkė neturi kur dėti ir išmeta, tikty eksportuoti į ok. Lietuvos vargstančios dėl indų stokos šeiminkės virtuvė!

Tai tariama su didele užuojauta nualintai tarybinio apsilėidimo lietuvi šeiminkinei.

-- Štai Kauno "Pirmūno" gamykla mums teikia plieninius emaliuotus ir aliumininius štampuotus indus, -- dėsto kantrybės netekęs Saulius Petrulis. "Dar 1965 metais įmonė turėjo pradėti emaliuotų arbatos virdulių, kavinukų gamybą. Ją mes negauname.

-- Kauno "Metalisto" gamykla be prekybinių organizacijų žinios nustojo gaminusi reikalingus daiktus: žnyples, dešrelėms, koštuvus, kitokius virtuvinius, buitinius reikmenis.

-- Šios gamybos netobulumus kiekvienas pajunta, kai jam ko nors prireikia ir kai jis, užėjęs į ūkinių prekių krautuvę, norimo daikto nesuranda -- liūdnai samprotauja nuskriaustas sovietinis vartotojas.

-- Kartais girdime: tai smulkmena, -- pareiškia Petrulis, -- iš šių smulkmenų ir susidaro didelė buitinis problema.

Iš tikrųjų, prekių gausos išpaikintas amerikie- (Nukelta į 2 psl.)

ATENTATAS PRIEŠ DIDŽIUOSIUS (9)

VOKIEČIŲ ŠNIPAS DIRBA ANGLAMS...

Gyvenimas Irane buvo monotoniškas, ir kaip vienas amerikietis žurnalistas rašė, Teheranas buvo atskirtas nuo pasaulio kaip Lhasa Tibete. Štai kodėl kai kurie vokiečių agentai, nežinodami griežto Berlyno draudimo, susitikinėdavo.

Schulze-Holthus susitiko su Franz Mayr tuo metu, kai sąjungininkai pradėjo internuoti vokiečius. Abu agentai pasislėpė Vokietijos ambasadoje. Nors ambasadorius nieko negalėjo jiems padėti, juos supažindino ir tokiu būdu tarp jų užsi-
mezgė pažintis, gal ir ne visiškai draugystė. Bet kai vienas turėdavo bėdos, tuoj kreipdavosi pagalbos į kitą.

Tuo laiku ryšiai su Berlynu sudarė svarbiausią problemą. Bet Abwehr ir SD agentai čia mažiausiai rodė solidarumą.

Kai parašutininkai atvyko, Mayr nusiuntė Schulzei-Holthus, kuris slapstėsi pas Nasr Khan gentį, pranešimą, kad prie Teherano nuparašutuoti šeši vyrai ir sugautais aparatais tikisi atstatyti ryšį su Berlynu.

Majoras Schulze-Holthus jautė dėkingumą

Mayriui, nes po to, kai jo žmona per Kurdistano kalnus išvyko į Turkiją, jis nebeturėjo jokių žinių ir galvojo, kad Berlynas galės ką nors apie ją žinoti.

Bet Mayr nerodė noro rūpintis Abwehro agento asmeniškais reikalais.

Tuo metu vokiečių karo laivynas Narviko uoste sukoncestravo savo stiprias jėgas, kad galėtų perkirsti ginklų pristatymo kelią į Murmanską. Churchillis rado reikalo išpėti Staliną, kad šiuo keliu rusai nebegalės gauti ginklų.

Ginklų siuntos sustabdymas rusams buvo katastrofiškas ir vokiečių štabas trynė iš džiaugsmo rankas, dėl pasikeičiančios Rytų fronto padėties. Iš naujo pas vokiečius atsirado optimizmas. Bet reikėjo dar vienos operacijos, kad pergalė būtų užtikrinta, būtent perkirsti ginklų tiekimo kelią per Iraną. Šis kelias buvo saugomas iranėčių armijos, anglų ir sovietų okupacinės kariuomenės ir 28,000 amerikiečių. Tuo tarpu 1943 m. balandžio mėn. Irane vokiečiai turėjo tik 40 žmonių ir su šiomis jėgomis Mayr turėjo vykdyti RSHA ambicingus įsakymus: sprogdinti naftos šaltinius, geležinkelį ir daryti spaudimą į Irano politikus.

Jo atsakymas pradžioje pasiekė Schellenbergą, vėliau Kaltenbrunnerį. Abu jie nuvyko pasitarti pas Himmlerį, kaip suardyti Irano kelią. Himmleris savo keliu kreipėsi į Hitlerį, nes Irano operacija ir joje dirbą agentai neginčijamai buvo tiesioginėje Hitlerio žinioje. Tai sužinoję, Mayr ir jo vyrai, jautė pasididžiavimą, tačiau vis nesuprato, kaip jie gali pagelbėti.

Ernst Merseer apie vokiečių parašutininkų atsiradimą Teherane sužinojo tik už savaitės ir ne iš savo kolegų vokiečių, bet iš vieno draugo iranėčio.

Mayr savo sąjungininkus vizituodavo tik naktimis. Dažnai persirengdavo iranėčiu. Net namuose lovoj nesiskirdavo nuo revolverio. Jo slėptuvė buvo tikras arsenalas, kuriam galėtų pavydėti špionų romanų herojai. Ten buvo slapti radijo siųstuvai, ginklai, grimai, nuodai, nematomi rašalai... Tuo tarpu Merseeris gyveno reziden-

denciniame kvartale, pačiame elegantiškiausiame ir nekėlė jokio įtarimo, kaip garbingas Šveicarijos pilietis.

Jei kartais pas jį atsilankydavo germanofiliski iranėčiai, taitas nekėlė jokio įtarimo. Niekam nekilo mintis net cenzuruoti jo korespondenciją. Tačiau Wandas Pollock atsiradimas jo vilijoje kiek pakeitė įpročius. Jis dažniau pasilikdavo namuose ir kalbėdavosi su lenkaite. Tikrumoje Wanda kalbėdavo, o jis klausydavosi.

Nuo pirmo susitikimo Wanda rodė jam visišką pasitikėjimą ir papasakojo visą savo gyvenimo tragediją. Gal kitas būtų bandęs tą pasitikėjimą išnaudoti, bet Merseeris stengėsi santykius su mergina palikti draugiskumo ribose, nors tai sunkiai sekėsi ir kankindavo sielą. Kartais ji išeidavo, bet sugrįžusi viską smulkmeniškai jam pasakodavo. Kai pas jį atvykdavo draugai, ji pasitraukdavo savo kambarin ir užsidarydavo. Ji norėjo būti tik su Merseeriu ir jai buvo nesupranta, kad jis jos nenorįs. Palengva abu apsi-prato su padėtimi ir Merseeris vėl grįžo prie normalaus gyvenimo.

Balandžio 8 vakare jis turėjo pasimatymą su Percy Downward, anglų kultūrinių ir visuomeninių reikalų Teherane valdininku, Continental kavinėje, kur susirinkdavo vietinė inteligentija.

Čia juodu susitikdavo kartą ar du savaitėje.

Kai patarnautojas pasišalino nuo stalo, Percy pasilenkė prie Merseerio ausies ir sušnibždėjo.

-- Merseer, mes turim bėdos dėl tos lenkės, kuri pas jus gyvena.

-- Kas bloga? -- pašoko kaip įgeltas Merseeris.

-- Ji dirba dėl Saugumo tarnybos, Franzui Mayriui.

-- Jūs proto netekote. Ta mergaitė paimta iš pabėgėlių stovyklos. Ji nieko nepažįsta Teherane. Ji net nežino, kad yra tokios špionazo tarnybos. Varšuvoje ji buvo išprievartauta vokiečių. Jos tėvai greičiausiai buvo nužudyti. Ar jūs nežinote, kad Wanda Pollock yra žydė?

-- Žydė ar ne, kiekvienam atveju ji yra SD apmokama jus sekti.

Nors Merseeris nepatikėjo nė žodžiui, bet suprato, kad priverstas tęsti žaidimą.

-- Ar jūs galvojate, kad jie žino?

-- Ne. Greičiausiai tik paprastas nepasitikėjimas Abwehr žmonėmis. Jei jie žinotų, tai jau būtų reagavę.

Šį paaiškinimą Merseeris laikė tikru. Jei SD žinotų, kad Abwehr "rezidentas" Teherane priklauso britų Intelligence Service, tai aišku, seniai būtų kitaip reagavę.

(Bus daugiau)

MACHINISTS

Lathers, horizontal mills, radial drills, for work on heavy equipment.

TOP WAGES

PLENTRY OF OVERTIME

2 SHIFTS—BENEFITS

PRODUCTION TOOL CORP.

1229 E. 74TH STREET

CHICAGO, ILLINOIS 60619

512-288-4400 (25-28)

HOUSEMOTHERS:

Mature, stable, unencumbered women, 35 years and older, needed to serve as housemothers in our residential treatment school for problem boys. This is a live-in position with four days on duty and three days off duty each week. Basic salary range is \$4200-\$6000, with salary scale credit for equivalent experience and/or education beyond high school. Fringe benefits include hospitalization and medical insurance, life insurance, paid vacation, paid sick leave, retirement, room and board, as well as free of-duty housing. Also interviewing house parents.

Please contact: W. R. Dahm
STARR COMMONWEALTH
ALBION, MICHIGAN 49224
Phone: 517-629-3988 (24-27)

Triumfas Australijoje...

(Atkelta iš 1 psl.)

-- Išpūdis labai geras, nes jame dalyvavo tikrai rimtos pasaulinės meno pajėgos iš Anglijos, Amerikos, Europos, jau ne-skaitant pačių australų, kai tuo tarpu iš Sov. S-gos buvo atvykusi grupė net iš 200 menininkų, tarpe jų ir stiprus, bei geras solistas Edv. Kania-va, su kuriuo teko man susipažinti, pradėjo Stasys Baras. Abu solistai pripažįsta, kad pats Meno Festivalis buvo labai sekmingas, tačiau jiems tik maža dalį jo, nes visą laiką daugiausiai teko būti lietuvių tarpe.

-- Ką jūs galvojate apie mūsų lietuvių, jų išsikūrimą, kultūrinį pajėgumą ir kita?

-- Iš kultūrinio žvilgsnio žiūrint, lietuviai yra daugiau susiorganizavę, palyginus su pirmuoju kartu, pasakė S. Baras. Jeigu pirmą kartą paskiruose mano koncertuose ir matėsi tuščių vietų, tai dabar jau to nebuvo. Ekonominiai esate jūs tikrai gerai įsitaisę, o su ekonomine gerove, kyla ir kultūriniai pasireiškimai.

Tarp Amerikos ir Australijos lietuvių gyvenimo skirtumas yra, nes pas mus Amerikoje yra didesnis skaičius lietuvių, kas proporcingai jiems leidžia ir geriau išplėsti visą savo ekonominę ir kultūrinę būklę.

Mano išpūdziai, pradėjo Dana Stankaitytė, apie Australiją yra labai gerai, ypatingai Sydnėjų, kur yra labai gražūs pajūriai. Canberroje yra labai gražu, daug erdvės ir pas jus nėra to skubėjimo kaip pas mus. Australijos lietuviai yra per daug nuoširdūs. Kaip jūs priėmėte mus, tai jau Amerikoje tokių priėmimų nėra. Adelaidės festivalį labai vertinu, tačiau daug jo nemačiau, tačiau vieną dieną, belankant jūsu garsų Barossa slėnį, su jo vyno gamyklomis, mus pamatę ekskursantų būrys ir tuoj pat pažinę pradėjo sveikinti ir girti, kas parodo, kad ir mes prie jo gražiai prisidėjome.

-- Mane sužavėjo, įsiterpė Stasys, jūsų jaunieji muzikos talentai Adelaidėje Masiulytė su Kubiliute, kai Sydnėje nepaprastą išpūdį paliko jūsų iškiliųjų dailininkai Henrikas Šalkauskas su Ieva Kubbos, kurių jums tikrai galėtų pavydėti Amerika. Jų darbų paveiksais aš buvau tikrai sužavėtas.

-- Kas pas mus patiko ir kas ne?

-- Be jokio abejojimo abu solistai pareiškė, kad jie nieko neatrado kas jiems būtų nepatike.

kai Stasys yra sužavėtas nepaprastu lietuvių nuoširdumu. Meilė dainai ir jūsu nuoširdumas atvedė ir antrą kartą mane pas jus. Dana ir buvo nepaprastai sužavėta Australijos lietuvių tuo draugišku nuoširdumu, ko, jos žodžiais, jau Amerikoje nėra, nes ir mūsų lietuviai šiuo atžvilgiu daugiau suamerikonėjo.

-- Kaip galima būtų arčiau suartėti Amerikos ir Australijos lietuviams?

-- Geriausias receptas, pasakė S. Baras, tai užauginti savo naujus menininkus ir su savomis jėgomis daugiau pasirodyti pas mus. Amerikos milijoniniai fondai turėtų padėti organizuojant menines, sportines, kultūrines išvykas iš abiejų kraštų, kaip pvz. jau tik į Jaunimo Kongresą iš jūsų vyks virš 60 žmonių ekskursija, kas ir daro tą artimesnį bendradarbiavimą.

D. Stankaitytė nuomone, nors nuotoliai ir yra dideli, bet tarpusavio bendradarbiavimas yra būtinas ir labai naudingas.

-- Ar yra generacijų skirtumas lietuvių meninyje ir kultūrinėje gyvenime?

S. Baras -- Generacijų skirtumas buvo ir bus ir jei to nebūtų, tai būtų nenormalu. Yrasupranta ma ir natūralu, kad visą laiką, daugiau jaunimo yra ieškomi nauji keliai mene, kultūroje, gyvenime ir kt., kas vyresniajai kartai yra dažnai nesuprantama ir priimtina.

D. Stankaitytė -- Generacijų skirtumas pas mus ir, manau, pas jus, tikrai yra, tačiau, jei jaunimas mato ką nors geresnio pas mus vyresniuosius tai jie ateina ir su palankumu tai priima.

-- Išvažiuojant kokie jūsų išpūdziai ir linkėjimai?

S. Baras -- Aš išsivežu labai puikų ir gražų jausmą ir norėčiau, kad tie tūkstančiai mylių su trumpėtu iki minimumo ir mes daugiau vieni pas kitus svečiuotumėmės. Tai išlaikys mūsų tautą, suartins mūsų jaunimą, neleidžiant jam pamiršti mūsų kalbos ir kt. Iš visos širdies aš noriu padėkoti Australijos lietuviams už mūsų tokių puikų priėmimą, kas buvo visą laiką tikrai jaudinantis.

D. Stankaitytė -- Mano didžiausias linkėjimas būtų jums išlikti lietuviams, ypatingai jaunimui, kai už viską, ką jūs man davėte ir parodėte tikrai nuoširdus ačiū.

Ačiū ir Jums mūsų brangūs svečiai Dana su Stasiu. Gėrėjomės ir džiaugėmės mes Jumis, nes be gražiausio reprezentavimo lietuvių, būdami tikrieji mūsų tautos meniniai ambasadoriai svetimauciu tarpe, Jūs dar didesnę darbą atlikote plačioje Australijos lietuvių bendruomenėje, parodydami mūsų dainos grožį ir savo puiklu jos išpildymu uždegdami meilę jai mūsų jaunimui. Ačiū Jums labai. Mes lauksime su ilgesiu jūsų ir vėl.

BUITINIŲ PREKIŲ...

(Atkelta iš 1 psl.)

tis nepajėgia nė suprasti "buitinės" problemos, kada užėjęs krautuvėn nerastų ten nupirkti jam pritrūkusios šakutės! Todėl ir mūsų šaunūs turistai lyg ir neparveža iš ok. Lietuvos aliarimuojančių prekių stokos žinių. Nei jie, tyrinėdami buitį, lanko krautuves, nei mato "buitinius" deficitus. Kurjojiškai, šitą problemą judina patys tarybiniai pareigūnai, kaltindami vieni kitus ir tuo išsisukinėdami iš atsakomybės.

Kur tikroji atsakomybė? Ji sugrūsta į absurdiškus sovietinius penkmečius, kurie suvaržo bet kurią gamintojų iniciatyvą. Be asmeniškų suinteresuotumo pelnytis, žmonės žiūri, kaip išsisukti.

Emaliuotų gaminių įmonei plano nustatyta pagaminti, sakysim, šimtą tonų gaminių. Įmonei lengviau ir parankiau pagaminti tūkstantį emaliuotų vonių, "nesismulkininti" su šimtu tūkstančių kavinukų.

Vonias begaminant netgi galima perviršyti nustatytą produkciją ir laimėti atžymėjimą. Nėra pelno stimulo. Todėl netenka rūpintis buitniais niekučiais.

Pagrįstai skundžiasi Saulius Petrusis, kad krautuvėse jis nerado: kotojų kastuvams, medinių šaukštų, virdulių, kavinukų, metalinių šaukštų, samčių, sultims spaudimo prietaisų, dėžučių komplektų tokiems produktams kaip cukrui, kruopoms, kavai ir kt., įvairiausių formų ir įvairios paskirties šviestuvų.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

DIRVATHE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILNIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAMIS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

"MOKSLINĖS" ATEISTINĖS PROPAGANDOS BARUOSE

Užsieny retai pasiekiamas Lietuvos komunistų partijos centro komiteto propagandos ir agitacijos skyriaus žurnalėlis "Laikas ir įvykiai" kai kada atvirai išdėsto propagandinės veiklos praktiką.

Šių metų sausio numeryje Laikas ir įvykiai atidengia ateistinės propagandos metodus. Platonu rašiniu Juozas Skomskis išaiškina kaip "ieškoti rakto į tikinčiojo širdį".

Idomu, kad "tikinčiojo širdis" vis ir vis yra tvirtovė, kurią privalo šturmuoti ateistiniai riteriai!

Pasiėmęs savo pasakojimo herojumi ateistinių kovų riterį, komunistinį Donkichotą, vardu Andrius Kleiza, propagandinio žurnalėlio bendradarbis Skomskis pasakoja apie Kleizos organizuojamus parengimus, kur "klausimų - atsakymų" sistemoje ryškina mas "mokslinis" ateizmas.

Tai sunki veikimo sritis, prisipažįsta autorius:

-- Anksčiau mes, ateizmo propagandistai, lyg ir pamiršdavome, kad turime kovos arenoje ne pavienius kulto tarnus su jų ideologija, bet nemažą ir bažnytininkų aktyvą, kuris nesėdi rankas sudėjęs.

-- Atsitiktinės paskaitos, kurias, beje, suskaičiuodavome paprastai metų pabaigoje atskaitoms, bet nesigilindavome į jų prasmę, nuoseklumą ir veiksmingumą laipsni, taip pat liudijo apie tam tikrą paviršutiniškumą mūsų veikloje.

-- Per tą laiką visokių ateistinės veiklos metodų išbandyta, visokiais keliais ieškota rakto į tikinčiojo širdį.

-- Tuo pačiu metu kunigai išulėja, gudragalviškai griebiasi įvairių poveikio metodų. Civilinių laidotuvių metu tiesiog prie duobės su krapijomis ir kamžomis pristatė nekviesti "svečiai" brutaliai bandydami pažeisti tarybinių piliečių sąžinės laisvę.

Tomis autentiškomis tiradomis Kleiza nusiškundžia savo darbo sąlygomis.

"Mokslinė" ateistinė propaganda eina į žmones su paskaitomis, parodomis, seminarais. Agitacinės ateistinės brigados važinėja po kolūkius, ten suvaro žmones po darbo valandų šviestis ateizmo paskaitomis. Kapsuko (buv. Mariampolės) rajone ateizmo darbuotojas V. Pagnonis suorganizavo "ateistinių kambarių". Šiame kambarielyje sukaupiti eksponatai, liudiją "bažnytininkų" veiklos blogybes. "Ne vienas susimąsto prie stendų", porina autorius, "vaizdžiai iliustruojančių buvusių Marijampolės marijonų vie nuolių plėšikiškumą, turto godulį, tikinčiojo išnaudojimą savosios kišenės naudai..."

Šios citatos ir mums liudija, kiek "moksliškumo" yra stendų parodoje. Toks "moksliškumas" turi savo specifinį pavadinimą: grubi demagogija.

Kapsuko rajone ateistinės demagogijos vagas verčia keli mokytojai, medikai, žurnalistai. Tos brigados yra koordinuotos, turi visus būdingus gerai organizuoto karinio vieneto požymius. Veikia netgi ateistų mokykla. Veikia "liaudies universiteto ateistinis fakultetas".

Kapsuko ateistinės propagandos struktūra, aišku, mažą dalelę bendros struktūros, padengusios ok. Lietuvos teritoriją.

-- Numatyta ruošti klausytojų praktikumus, -- žada autorius, jų pačių paruoštų ateistinių renginių aptarimus - analizės. Čia bus vietos ginčams, polemikai, ieškojimams naujų, dar efektyvesnių darbo formų.

"Žinijos" draugijos centre suburtas paskaitinės propagandos centras. Propagandistai čia specializuojasi, mokosi demaskuoti religines dogmas, turi savo soclenktynes. V. Pagnonis yra tos ateistinės propagandos pirmūnas. Čia parenčiamos ekskursijos į ateistinius muziejus. Vienas jų įkurdintas buv. šv. Kazimiero bažnyčios pastate Vilniuje. Štai, vyksta į Gudelių kolūki, suvaro žmones į salę ir skaito paskaitą "Evangelijos keistenybės ir tikrovė".

Po paskaitos surenka klausimus. Po dviejų savaitių agitacinė brigada sugrįžta ir atsako į per pirmą paskaitą pateiktus klausimus. Tuo būdu, pažymi autorius, "atsakymai parengti kvalifikuotai ir įtikinančiai".

Savaime aišku, kad eiliniai žmogeliai nedrįs tiekti klausimų. Juos užduoda brigados bendradarbiai.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

BALFO DIREKTORIAMS SUSIRENKANT

EMILJA ČEKIENĖ

vicepirmininkę adv. dr. E. Armanienę bendradarbiaujant su generaliniu konsulu A. Simučiu kuris liko vieninteliu tiems reikalams kompetingam JAV-sediplomatinės tarnybos atstovu perėmęs ir Chicago konsulato administravimą, o tai nepaprastai daug nulemia prieš Lietuvos okupantų pastangas apgaulingai išgauti lietuvių palikimus, kurie sudaro nemažą ir Balfos įnašų procentą.

Balfas yra labdaros org-ja ir centro valdybai įvairiais organizaciniais reikalais keilionių išlaidų neapmoka, todėl jo būstinei esant New Yorke daug darbų bei reikalų atliekami savo lėšomis už centus, kai tuo tarpu išskėlus kai kurių direktorių pageidavimu į Chicago, administracinės išlaidos nepaprastai padidėtų. Nepamirškime, jog tai visuomenės pinigai!

Keista, kad chigagiečiai direktoriai taip nori kelti Balfos būstinę į Chicago. Vienas jų praėjus suvažiavime motyavo tuo, kad lenkai savo šalpos centrą turi Chicagoj, nes ten jų dauguma, jų bažnyčios, spauda, mokyklos ir kita, tad kodėl mums jų vyzdžiū nepasekti, nes ir mūsų Chicagoje daugiausia judėjimo esą.

Norisi paklausti, kodėl mes turėtume sekti lenkus? Mes einame savo lietuviškuoju keliu. Jeigu ten jau ir taip daug mūsų judėjimo, tai kam reikia dar didinti "trafiką". New Yorkas taip pat turi savo lietuvišką veidą: tokias pat organizacijas, bažnyčias, spaudą, mokyklas, tiksliai pagal žmonių skaičių mažesniame kiekyje. Jei tik į vieną lietuvių koloniją viską sukoncentruosime, tai kitoms kolonijoms tik pagreitinsime tautinę mirtį. Chicagoje tautinis lietuvių judėjimas ir taip jau gyvas. Reikia judinti, gaivinti aktyvinti ten, kur jis nėra toks judrus.

Malonu spaudoje skaityti, kaip Chicago taurūs lietuviai šimtines kloja operų pastatymui, tautinių įvairių švenčių rengimui, bet deja, re-tai pasitaiko matyti šimtinių Balfui, nors ten ir didžiausias direktorių skaičius šiuo metu yra, nes gi daugiausia ir lietuvių, tačiau šalpa remiasi pilkojo lietuvių dolerine auka.

Prieš važiuojant į seimus atstovams būtina gerai susipažinti su organizacijos įstatais. Ne kartą teko pastebėti, kaip dėl to nežinojimo gaisinamas laikas sidlant priimti įstatais nenumatytus pakeitimus, tuo vagiant laiką nuo svarbių problemų sprendimo.

Pav., nuotaikos pagautas atstovas nei iš šio, nei iš to staiga pasiūlo išrinkti dar vieną direktorių virš įstatais numatyto skaičiaus ir nepatogu siūlo.

mojo akyse kam nors reikšti protestą. Arba prisiminkime mūsų Balfą, kur vieno direktorių posėdžio metu, nelyginant iš mėnulio iškritusiam direktoriui pasiūlius, buvo išrinktas direktorių pirmininkas. Tuo tarpu įstatai sako, kad Balfos vadovybė su daro Centro Valdyba su Balfos pirmininku priešakyje. Dabar atsiranda du pirmininkai. Vienas Balfos direktorių, kitas Balfos centro valdybos pirmininkas iki šiol koordinavęs visą Balfos veiklą. Kas yra kas? Ir tik po įvykių nesuipratimo faktų pradeda kalbėti apie įstatų keitimą ta kryptimi, kas jau pakeista dėl direktorių nesusigaudymo savo pareigose.

Ta proga norisi priminti, kad ne vienos mūsų išeivijos org-jos veikla labai susilpnėjo, kai dėmesį ėmė skirti ne tiek veiklos stiprinimui kiek įstatų kaitaliojimui. Susilpninti lengva, bet atstatyti sunku.

Balfas per visą ketvirtą šimtmečio buvo viena iš stipriausių org-jų, kurioje nuoširdžiai ir labai vieningai dirbo įvairių ideologinių įsitikinimų žmonės. Dabartinis pirmininkas kun. Vaclovas Martinkus yra itin aukštos tolerancinės dvasios santykiuose su bendradarbiais ir ypač objektyvus ir teisingas pašalpų skirstyme, kas tokioje org-je yra lemiantis veiksnys, todėl svarbu ir kitiems Balfos veikėjams šią org-ją ir toliau išlaikyti tokio vie ningumo dvasioje daugiausia dėmesio skiriant į Balfos veiklos aktyvinimą bei lėšų telkimą reziduojančių direktorių apylinkėse, ko ligi šiol labai pasigendama.

Ne visi Balfos direktoriai turi galimybių vykdyti suvažiavimus dėl įvairių asmeninių priežasčių. Remiantis įstatais jie privalo įgalioti savo atstovą, kuris priklausot bet kokiame Balfos skyriui. Tačiau,

(Nukelta į 5 psl.)

Šis bei tas

Pernai Varšuvoje buvo iškilmingai švenčiama rašytojo C. K. Norvido gimimo 150 metų sukaktis. Jo raštai labai originalūs, autorius savo laiką buvo nesuprastas ir menkai įvertintas. Tik 20 amžiaus pirmoje pusėje pradėta jo raštais domėtis, tartum atkastas iš užmaršties; juo vis labiau žavimasi, jo raštai nagrinėjami. Jis, sakoma, toli pralenkęs savąją epochą, buvęs drusus novatorius, tikrai gabus kūrėjas. Juo šiandien ypatingai domisi modernistai. Dėl jo raštų daug ginčijamasi, nes kūryba yra giliaprasmi, neišsami turinio, o ir forma labai originali. Jis dabar daug vertinamas į svetimas kalbas, Lietuviškai keletą kūrinių yra išvertęs Tomas Venclova (Antano stūnas). Taip tad įsitikiname, kad dar vieną nemažą talentą mūsų tauta yra padovanojusi lenkam.

• Juozo Grušo drama BARBORA RADVILAITE yra sukurta plačiam istoriniu užmoju ir giliu išmąstymu -- stambus ir rimtas literatūros veikalas. Tolimų laikų istorinė medžiaga įgalino autorių išvengti bolševikinės dabarties prielaidų -- kūrinyje išėjo maždaug visiškai švarus. Kad Barbaros tema jau daugelio rašytojų gvilidėta, J. Grušui nepavyko atskleisti ką nors ypatingai naujo šioje temoje. Tačiau veikalas, sklandžiai sukomponuotas ir gabiai parašytas, priskirtinas prie geresniųjų mūsų literatūroje. Kai kur, labai retai, atliepia ir dabarties nuotaikas, t.y. gyvenimą okupacijoje. Pvz., kai Barbora sakosi vien taikos tenorinti, Bona jai ironiškai atšauna: "Chai! Protingi žodžiai! O kas taika? Ar ne kova naujaisiais ginklais? Manote, kad mes nukritę iš dangaus? Kad mes nematome, kokia pagieža slypi "taikoje"?". Čia iš tikrųjų Juozo Grušo trumpai ir jausmingai nusakomas dabartinių Maskvos viešpačių per pasaulį skleidžiamas vadinamasis "taikos šūkis".

• Didžiū liūdesiu sukrėtė visą mūsų visuomenę žymaus pedagogo Domo Veličkos staigi mirtis. Tai buvo retos išminties ir savitų sugebėjimų asmuo, grynas idealistas, tautos gyvybei ir lietuviškai kultūrai, ypač švietimui, visas jėgas aukojęs ir išsvermingu darbštumu milžino našta pakėlęs. Jo netekimas yra neišsakomas nuostolis. O buvo toks kuklus, kad tik jam mirus išvystame, kokio didelio masto kultūrininko netekome. Vincas Kudirka kadaise sakė: vienam stulpui išvirtus -- reikia tuoj kitą jo vietoj statyti. Taip ir mes, pagerbdami D. Veličkos atminimą ir įvertindami jo idealistinius darbus -- privalome jo užmojus tęsti nemažesniu tvirtumu. Sutelkime jėgas, kad Ped. Institutas dar gyviau suklestėtų, kad iš jo kasmet išeitų gausūs būriai sąmoningo, savo tautą ir jos kultūrą mylinčio jaunimo. Ir pačiam jaunimui telieka gražus pavyzdys, kad ir pragmatinė Amerikoje dar galima būti gryniausiu idealistu ir nuoširdžiai įsimylioti kultūrinį darbą, aukotis sava jai tautai.

• Vienas paskutinių D. Veličkos darbų -- suredaguotas ir išleistas Putino antiokupacinės poezijos rinkinys "Rūsijos Die-nos". Nors kiti Putino raštai dailiai išleidžiami Vilniuje, bet ši poezija ten negali pasirodyti, tad buvo prasminga ją šlapus uždangos skaitytojams pateikti. O Ped. ins-to studentams bus pravartu ne tik pažinti vieno žymiausių mūsų poetų ypatingesnės poezijos pluoštą, bet ir patirti, kaip tenai, okupacinėse sąlygose, autoriai priversti veidmainiauti: vienaip giedoti valdžios akyse, kitaip savo sąžinėse.

• Energingų švietimo vadovų pastangomis Illinois universitete įvedamos liuanistinės studijos -- tikras žingsnis aukštesnių mūsų kultūros plėtojime, galima didžiulotis. Bet sykiu nemažas rūpestis, kad tie įvairūs kursai būtų gausiai lankomi; čia jau visų mūsų pareiga visapusiškai veikti, visas galimybes išnaudoti. Ir garbės prieš kitus, ir patiems studentams laimė -- praturtinti savo dvasinį žinyną savos tautos lobiais. Viena iš priemonių jaunimą įskatinti į liuanistines studijas -- plačiau ir turiningiau jas nuolat garsinti spaudoje, per mokyklas, draugijose, stovyklose, sveigose. Antra, tėvai, šeimos nariai, giminės -- gali padaryti daug įtakos. Trečia: ruošti viešas paskaitas, svarstybas bei pokalbius ne vien bendrom temom, bet ypač apsisotiant prie įdomesnių detalių, pvz. Lietuvos vardo etimologija ir kilmė? Nemuno savotiškumai? Vilnius ir aukštieji mokslai? Lietuviškos pavardės ir vardai? Jau nuo pat mažens šeimose, o vėliau liuanistinėse mokyklose reikia ypatingiau sukurstyti šiltesnį domesį lietuviškiems dalykams. Čia mums bus beveik egzaminas, kaip atliekame tautinę pareigą.

laiškai Dirvai

VIESAS ŽODIS "DRAUGO" SAVAITGALINIO PRIEDO REDAKTORIUI

Paskaičiau "Draugo" kovo 11 d. nr-y ilgoką "Naujosios Vilties" 3-čio numerio recenziją. Kaip šio žurnalo Redakcinės kolegijos pirmininkas, esu patenkintas už atkreipimą skaitytojų dėmesio į mūsų žurnalą. Tačiau kai ką noriu paaiškinti. Ten tarp kita ko yra taip parašyta: "Tur būt, neatsitiktinai ir šiandieninė "Naujoji Viltis", atrodo yra labiau paties redaktoriaus, o ne mūsų tautininkų partijos tribuna. Daugelyje pasirašytų ir nepasirašytų straipsnių, išpuolių ir komentarų jaučiama ta pati plunksna... kodėl pritrūks ta drąsos pasirašyti straipsnį kalbant apie Vatikano politikos sutemas? Ano straipsnio mes čia nei giriame, nei peikiame, tik stebimės, kad leidinys... skelbia anoniminių straipsnius." Po šitokia ištarme "Drauge" irgi niekas nėra pasirašęs, vadinasi, straipsnis yra anoniminis. Dabar pas mus įsigalėjo tokia moda. Tai ko čia piktintis ir ar nėra keista, kai elgiama si lygiai taip pat, už ką barami kiti? Antra vertus, visiems žinoma, kad laikraščiai ir žurnalai dažnai deda vedamuosius be parašų. Galiau pareikšti, kad ir "N. V." vedamieji ir apžvalginiai straipsniai, kurie nepasirašyti, yra arba Redakcinės kolegijos, arba Leidėjų tarybos patikrinti ir priimti, o esant reikalui ir atitinkamai moderuoti. Tad jie reiškia ne vieno asmens, bet tautininkų kolektyvo nuomonę ar pritarimą. Todėl "Draugo" savaitgalinio priedo redaktorius suteikė man per daug garbės.

Beje, ta proga norėčiau priminti, kad per eilę metų tas pats "Draugo" redaktorius prašydavo manęs straipsnių ir geroką jų skaičių, pasirašytų pavarde ar pseudonimais, yra įdėjęs, dažnai dargi pirmame puslapyje. Suskaičiau, kad 1949-1970 m. laikotarpį "Drauge" buvo atspausdinti 72 mano rašiniai įvairiomis temomis. Tur būt, tie mano straipsniai nebuvo tokie jau blogi. Mūsų bendradarbiavimas nutrūko, kai tas pats redaktorius neįdėjo mano atviro laiško Lituanistikos

Instituto reikalu, pasirašyto pilna pavarde, tuo tarpu įvairius P. Skardžiaus plepalus ir pletkus pakartotinai spausdina, negailėdamas vietos. Mano žodžio neįdėjo todėl, kad redaktorius Kazys Bradūnas pradėjo pataikauti mūsų naujai kairei. Todėl mūsų keliai išsiskyrė. Nemanau, kad ir daugumai "Draugo" skaitytojų patinka susidėjimas su "papraktaisiais žmonėmis", apie kuriuos rašė to paties "Draugo" 1971. XII. 9 d. vedamasis, pasirašytas Al. B.

P. Skardžius beveik per visą puslapį "Draugo" kovo 18 d. savaitgaliniame priede parašė straipsnį "Kam tai reikalinga?" Vis apie tą nenaudėlį Baį, kuris laikosi savo principų. Tačiau susirūpinęs mano "nuodėmėmis", Skardžius neatsakė į pagrindinį jį patį liečiantį klausimą, būtent: kas vertė P. Skardžių, vos bolševikams užėmus Lietuvą, parašyti "Mokykla ir Gyvenimas" žurnale, 1940 m. liepos mėn. numery, tą nešvankų straipsnį, kuriame buvo piktai užsipuolamas buvęs švietimo ministeris prof. J. Tonkūnas ir vice-min. K. Masiliūnas? Kiek žinau, Skardžius nebuvo bolševikų areštuotas ir kankinamas. Dabar P. Skardžius, "būdamas tik lituanistas kalbininkas" (suprask: nepolitikas), labai nenorėjo atlikti tautinę-patriotinę "išpažintį", tačiau anuomet jis pasiskubino atlikti "politinę išpažintį", norėdamas įsisteigti bolševikams. Gal buvusiai Nepriklausomos Lietuvos švietimo vadovybei Skardžius kerštavo ir todėl, kad jo nepaskyrė Lituanistikos Instituto, veikusio Lietuvoje, Lietuvių kalbos skyrėdams vedėju. Nepaskyrė todėl, kad kiti kolegijos kalbininkai jo nenorėjo, nes su juo būtų buvę neįmanoma dirbti. Prof. J. Balčikonis labai karčiai atsiliepdavo, kaip Skardžius jam "padėdąs" redaguoti didįjį Lietuvių kalbos žodyną. Negalėjo jis bendradarbiauti ir Kapočiaus leidžiamojame "Lietuvių Enciklopedijoje". Kas tik jo nuomonei nepritaria visu šimtu nuosimčių, tas didžiausias nenaudėlis.

Kai man pasisekė atgauti bernerdintį Lituanistikos Institutą, tai per ant-

Atidaroma A. Dargio paroda

ALFONSAS DARGIS

Kompozicija (aliejus)

Dail. Alfonso Dargio tapybos darbų paroda atidaroma balandžio 15 d. David Gallery, 31 North Main St. Pittsford, N.Y. Tel. 586-9000. Atidarymas įvyks penktadienį, balandžio 14 d. nuo 7 iki 9 val. vak. Paroda bus atidaryta iki gegužės 3 d. nuo antradienio iki šeštadienio 11 iki 4 v. p.p. ir antradieniais vakare nuo 7:30 iki 9:30. Visi Rochesterio ir apylinkės lietuviai kviečiami aplankyti šią dail. Alfonso Dargio parodą, kurioje bus išstatyti jo naujausi kūriniai.

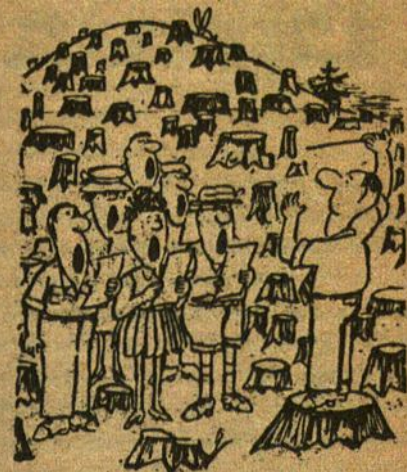
rajį slaptą balsavimą 1964 m. už mano kandidatūrą į Instituto prezidentus buvo paduoti 23 balsai, kai tuo tarpu už Skardžių pabalsavo tik trys.

Nuolatos iškraipomi faktai. Pvz., lietuvių literatūros istorijos paruošimas anglų kalba nebuvo L. I. prezidiumo mano kadencijos metu patvirtintas, nes projektas buvo laikomas nerealiu. Be to, ir autorių sąstata tada buvo siūlomas kiek titoks, kai kas kviečiamų nesutiko bendradarbiauti. Apie tą projektą pradėjo garsinti "Gimtas Kraštas" 1970. XI. 12, jau esant naujam prezidiumui. Esą, rašė apie tai ir išeivių laikraščiai, tačiau nenurodė datos ir negalima patikrinti kada ir kaip. Tokių "half-truth" tame kovo 18 d. straipsnyje pilna ir užimtų per daug vietos jiems atitaisinėti. Labai gerai, jei Lietuvių Fondas davė lėšų mano įsteigtą "Lituanistikos Darbų" III tomui išleisti. Koks jis bus — pamatysime, nėra ko iš anksto girtis.

Eidamas L. I. prezidento pareigas, aš paprasčiau Skardžių atlikti paprasčiausią formalumą, užpildyti nario anketą, tai gavau net kelis plūstančius laiškus ir turėjome įdomų susirašinėjimą. Viename 1967. VI. 8 d. laiške jis rašė: "Aš boikotuoju ne patį In-tą, bet Joną Baį kaip In-to prezidentą." Kitame 1967. VI. 17 d. laiške dar aiškiau: "Jei Sveikas pasiliksi prezidentu, pasitrauksiu iš In-to." Būtu gerai padaręs, nes "boba iš ratų, ratams lengviau", anot tos patarlės. Aš pasilikau L. I. prezidentu, kol atsidūriau ligoninėje operacijai. Pasilikau nariu ir Skardžius po visų tų demonstracijų ir grasinimų.

Šalia to gali būti ir rimtesnių priežasčių. Savo laiške, man rašytame 1967. VI. 22, Skardžius dėl L. I. Tarybos daugumos nutarimo ir taip samprotavo: "Pagaliau, anot JAV Vyriausio teismo nutarimo, the law can be tested by disobedience, jei kas jaučia, kad toks įstatymas yra netvaroj ar jo vykdytojas jį, tą

Medžių sodinimo šventė

J. GRAUDA

Faktai, ponai, atestuoja patys save. Liūdni faktai atestuoja save liūdnei. Linksni, džiugesni faktai pripildo mus džiaugsmu. Su tuo sutinka ir tarybinė spauda ir tai jau mažas, tikras žingsnelis į našų susipratimą, į dalių bendradarbiavimą.

Reikalas liečia medžių sodinimo šventės. Tokios šventės buvo buržuazinėje Lietuvoje. Ir buržuajai nebuvo visai jau balsūs. Ir jie sodindavo ažuolinius, pušaites ir berželius svyrūnėlius. Apie tai byloja buržuazinės spaudos skuteliai.

Bet iš tų padavimų susidaro gana kuklūs vaizdeliai. Reikėdavo atrasty dykynę, kurią paranku apšodinti medeliais. Dykynė turėjo būti valdiška, nes privatininko sklype, kad ir dykas, su kastuvu ir daigu nepasišvaistysi. Išvarys tave privatininkas lauk.

Dabar kitaip. Sakysim, stovėjo — ošė gražus gojus. Paukšteliai lizdus krovė. Kiškučiai vaikus vedė. Bet gojus trukdė melioratoriams, gojus trukdė bendram gamtovaizdžiui. Pagaliau, gojus gundė savo stuomeningais kamienais, tinkamais statybai arba prakuroms. Valdžios žmogaus piršto mostelėjimu, su priešakinės technikos talka, per dieną dingo gojus kaip nebuvęs.

Dabar atsirado dykynė, rezervuota medžių sodinimo šventei.

-- Kaip pradėsite šventę? -- teiraujamės žinančiųjų.

-- Piliečiai sueina kelmynan ir susitaiso chorelis.

-- Chorelis?

-- Kaip kitaip. Reikšminga šventė. Reikšmingos ir dainos. Traukiame: kur giria žaliuoja.

-- O aplinkui, -- sarkastiškai pridūrėme, -- pagal Baranaušką, kelios pušelės apykreivės liko.

-- Tamsta klysti, -- pasakė žinantysis -- nėtų apykreivių neliko. Apsodinti, po melioratorių reikia tikrą dykynę.

-- Ir apsodinate?

-- Atidedame vėlesniam laikui. Mat medelinas pritrūko daigų.

įstatymą, piktnaudžiauja." Tikrenybę neatitinka tvirtinimas, kad tokį nutarimą buvo padaręs Vyr. teismas. Tokią frazę pavartojo liberalus teisėjas Douglas vienoje savo knygoje. Tad gal čia susimaišė Skardžiaus teisinis patarėjas? Tačiau mes žinome, kas ir kuriais tikslais skelbia "civil disobedience" šūkį. Ar pritinka subrendusiam žmogui susidėti su jaunais anarchistais? Tad dabar, po visų tų kalbų ir rašinėjimų, rodos, viskas ir visiems bus aišku.

Dr. Jonas Baly

WANTED
1ST CLASS SKILLED
AUTOMATIC
SCREW MACHINE
Operators and set-up men for:
DAVENPORT
Experienced only. Hourly rate and
benefits.
WEDLER BROS. INC.
SUBSIDIARY LAMSON & SESSOINS
CO.
1535 E. 38th St.
Cleveland, Ohio
216-391-2727 (27-32)

GARDNER
GREEN THUMB
Along with reliable man, needed for
full time year round lawn and garden
job. Our man will really know and
enjoy caring for flowers and shrubs.
Good salary and fringes. Man over 40
preferred. Apply after 9 a.m.
Manhattan Building Co.
518 Jefferson Ave.
Toledo, Ohio
Call 419-241-3124 (27-29)

KARPIUS TAUTINIO ROMANTIZMO LIEPSNOSE

Jo ALPĮ atskleidus: mintys apie autorių ir skaitytoją

(4)

KONTROVERSINIS HE
ROJUS -- APVALYTA-
SIS NUO ISTORINIŲ
RŪDŽIŲ

ALPIS minimas vokiečių kronikose, kur jis vadinamas krikščioniškuoju Adolfo vardu, šalia pažymint ir jo pagoniškąjį vardą. Apie jį rašo ir lenkų metraštininkai. Tačiau pati istorija apie jį duoda gana šyškų, nepilnų ir miglotų žinių. Ir kai kur netgi prieštaraujančių. Jo gyvenimo bruožai neraiškūs ir jo gyvenimo mozaikoje trūksta daug išbyrėjusių akmenėlių. Tai -- paslaptinga ir neaiški asmenybė. Kontraversinė -- kaip dabar mėgstama sakyti. Tačiau jis yra pakankamai

BALYS AUGINAS

autentiškas ir istoriškas. Jis literatūroje maždaug toks pat, kaip Šekspyro Hamletas. Ir Šekspyro Hamletas atkastas iš daniškų, miglotų kronikų.

Romantiškoji Alpio asmenybė žavėjo daugelį XIX amžiaus romanizmo rašytojų.

Dėl jo paslaptingumo, jį pasirinko savo poemos siužetui Ad. Mickevičius, padarydamas iš jo kontraversiškąjį Konradą Valenrodą. Poetas iš mistiškos asmenybės padaro išdaviką, atgailautoją, besigrumiantį tarp savo pagoniškos gimtinės krikščionio pareigos. Autorius įjaro, kaip audringą asmenybę, apsimetėlis riteris, pa-

slaptas komitūras Konradas Valenrodas, įsimylėjęs į Kęstučio dukrą Aldoną.

Mickevičiaus Alpis -- labiau baironiškas charakteris.

Kraševskis ir Krašinskis jį įvilkio į nuotykių ieškotojo ir išdaviko rūbą. Tačiau, lipindami iš jo asmenybės, kaip iš minkšto molio norimą modelį, jie vis tiktai palieka jame lietuviško patriotizmo pradą. (Kraševskio "Kunigas")

Ir Karpis ima šipulsiu legendarinį asmeninį savos knygos herojų. Su lietuviška romantikų meile, apvalę jo asmenį nuo svetimačių nešvarumų -- išgalvotų ir primestų ydų -- Karpis savo rašytojiškam šiltadaržyje užaugina Alpi, kaip naują

istorinės gėlės atmainą.

Savo apysakoje Karpis Alpi stengiasi parodyti gyvą lietuvį, nukentėjusį nuo kryžiuočių (pagrobtą, perkrikštą, užsiundytą ant savųjų) -- kenčiantį dvasioje, kurioje atbunda tautinis savigarbos pajutimas. Jis pajunta savo gyslose tekančio pagonio lietuvio kraują. Jo priešų teriojama žemė šaukia visi lietuvių gynėjai, apginti Tėvynės laisvę.

Karpiaus legendarinis personažas turi gyvą vidinį pasaulį: meilę, kančias, nusivylimus ir žmoniškos sielos kilnumą. Tuo savo kilnumu, riterišku, teisingumu ir logišku gyvenimo pinklių sprendimu, jis mums yra savas, kaip mūsų lygumų artojas, kaip savanoris -- laisvės gynėjas. O savo kukliu ir paprastu būdu -- primenantis ūkininką, gyvenimo

klausimus sprendžiantį praktiškai ir realiai.

Toks yra Karpio Alpis. O jo nuotykius ir visą apysakos pyne, kaip ją autorius vysto, pamatysite patys perskaitę. Pro mus slenka daug nuotykių, karo žygių, piktantis Alpio asmeniškam gyvenimui Kęstučio dvare. Pagoniškai graži Lietuvos laisvė, kuri kiekvieną akimirką yra pavojuje, kilnūs jaunimo lietuviško pasiaukojimo pavyzdžiai ir... jautri, švelni ir nekalta Alpio meilė Ramutei.

Autorius per se yra romantikas -- ir savo medžiagos apipavidalinimu, ir savo romantiniais elementais (senovė, praeitis, egzotika...) Alpis -- romantiškas personažas, Karpiaus pieštas romantiškuose dažuose mirkyta plunksna. Jis, kaip ir visi romantizmo laikmečio rašytojai, susirūpinęs tik vieno, pagrindo

dinio veikėjo būseną. Kiti apysakos veikėjai -- nelyginant statistai, padeda pagrindinio paveikslą vaizdui: jie stumdomi autoriaus, kaip šachmatų figūros tenai, kur jie būna reikalingi pasakojimo veiksmui pajvairinti.

Netgi didysis kuni-gaiktis Kęstutis tevaizduojamas kronikininkų aprašais -- taurus, laiką žodžio, tėviškas, geras karys, drąsus vadas. Tačiau šių ypatybių autorius fragmentais neparyškina. Atrodo, jis nedrįsta istorinį biustą prauksuoti ar savaip išdailinti -- artindamasis prie Kęstučio asmens su pagarpa, palikdamas jį toki, koki jį vaizduoja ir istorija, ir svetmieji šaltiniai. O ir pastarieji pagonį Kęstutį aptaria, kaip simpatingą riterį, tvirtavilį, garbingą pagonį.

(Bus daugiau)

KŪRYBA IR MOKSLAS

ŽMOGAUS GENAI ATEITYJE

Jungtinėse Amerikos Valstybėse apie 200.000 praėjusiais metais gimusių vaikų turėjo įvairius igimtus defektus. Tokie vaikai negali normaliai vystytis ir daugelis jų miršta jauname amžiuje, gi kiti, užaugę, sudaro didelę našta tiek savo tėvams tiek visuomenei. Tokie igimti defektai persiduoda iš kartos į kartą su paveldimais defektyviais genais. Kas gi yra tie genai?

Visų pirma mums reikia nors paviršutiniai susipažinti su pagrindine kūną sudarančia dailimi būtent cele, kurių genai randasi. Kiekvienas gyvas organizmas yra sudėtas iš pasiskirę celių. Kiekviena celė turi branduolį. Kiekvienas branduolys turi tam tikrą kiekį chromozomų, kurie sukičę savo galūnėmis su daro lyg griaučius branduolio masei. Žmogaus kūno celės branduolys turi 46 chromozomus; kiti gyviai turi kitokių skaičių. Chromozomai yra sudaryti iš komplikuočių baltyminių junginių, vadinamų genais. Genai yra sukruti chromozomuose lyg perlai ant virvutės. Jie yra labai maži ir matomi tik elektromagnetinių mikroskopų pagalba. Daugelis genų yra ištirti ir jų cheminė sudėtis yra žinoma. Jie egzistuoja poromis. Viena pora sudaro vieną paveldimą savybę, kaip pavyzdžiui akių spalvą, kūno dydį, veido formą ir t.t. Gyvame organizme celės dalybos metu genai irgi dalinasi ir iš vieno pasidaro du visai vienodi genai. Tokiu būdu per milijonus metų ir milijonus generacijų genai išlaikę savo tapatybę.

Natūralios evoliucijos eigoje, nežiūrint, kad genai ir išlaikę savo tapatybę, vis dėl to karts nuo karto jų cheminė sudėtis nežymiai keičiasi. Kartą pakitęs genas duplikuoja save pakitusioje sudėtyje tol kol jis vėl dėl kokių nors priežasčių pakinta. Šitoks genų kitimas vadinasi genų mutacija. Evoliucijos eigoje genų mutacija visą laiką vy-

Dr. D. DEGĖSYS

ko ir toliau tebevyksta. Jeigu pakitęs genas neša pajėgesnes savybes, tai jį paveldėjęs gyvis ar augalas būna stipresnis ir geriau prisiderina prie gyvenimo sąlygų; jeigu pakitęs genas neša silpnesnes savybes, tai jį paveldėjęs gyvis arba augalas būna menkesnis negu jo pirmtakūnas.

Evoliucijos raidoje genai visą laiką tobulėja, todėl juos paveldėję gyviai pajėgę išsilaukiyti kovoje už būvį. Gyviai, kurių genai netobulėja, buvo nugalėti kitų, stipresnius genus turinčių ir tokiu būdu jie patys ir jų genai išnyko iš evoliucijos raidos. Bendrai gyvoje gamtoje yra tendencija prisiderinti prie esamų sąlygų. Pavyzdžiui, atsiradus penicilinui jis buvo labai efektingas kai kuriom bakterijom naikinti. Laikui bėgant ir bakterijų genams kintant, dalis bakterijų prisiderino ir igijo atsparumą penicilinui. Savo laiku DDT milteliai buvo labai efektingi įvairių vabzdžių naikinimui. Vėliau tie patys vabzdžiai igijo atsparumą DDT toksiniam veikimui.

Darant bandymus su vabzdžių bei augalų genais, buvo pastebėta, kad genai yra jautrūs radio aktyviems spinduliams, aukštai temperatūrai ir kai kuriems cheminiam junginiam. Šių faktorių įtakoję genai kinta ir kinta kur kas greičiau negu natūralioje, evoliucinėje eigoje. Radio aktyvūs spinduliai turi neigiamą įtaką į genų savybes. Šių spindulių pakentus genus paveldėję gyviai gauna įvairius sklaidos defektus. Dėl šios priežasties ankstyvame neštumo periode neščia moteris negali būti švitinama rentgeno spinduliais. Prieš keletą metų Vakarų Europoje vienų metų bėgyje gimė daug nenormaliai išsivysčiusių vaikų toms moterims, kurios neštumo metu vartojo vaistus -- Thalidomidą. Tyrimai parodė, kad šis nervinę sistemą ramantis vaistas, neigiamai veikė besivystančio embrijo genus. Daugelis gydymui vartojamų vaistų turi neigiamai genus veikiančias savybes ir todėl neščios moteris savo nuožiūra neturėtų vartoti vaistų be gydytojo žinios.

Nobelio premijos laureatas, Harman Muller, prieš keletą metų nuogastavo, kad ateityje pasaulis bus ne kas kitas, kaip didelė liginė, nes jo nuomone, išsigimimų skaičius ateityje didės. Šių dienų pažangusi medicina bei chirurgija sudaro sąlygas kai kuriems igimtus defektus turin-

tiems asmenims pritaikinti prie gyvenimo reikalavimų ir net su kurti šeimas. Jie susilaukia vaikų, o per vaikus igimti defektai paveldėjimo keliu persiduoda ateinančioms kartoms. Jeigu žmonių turinčių igimtus defektyvius genus skaičius ateityje didėtų, tai kyla klausimas ar nebūtų galima tokius defektyvius genus koku nors būdu pakeisti sveikais? Šitokia idėja yra aktuali šių dienų genetikos mokslininkų tarpe.

Trys Jungtinių Amerikos Valstybių mokslininkai, dr. C.R. Merrill, dr. M.R. Geier, ir dr. J. C. Petriciani, savo bandymais įrodė, kad tokia idėja yra įgyvendinama. Savo bandymui jie pasirinko mažą vaiką, kuris sirgo igimta liga vadinama galactosemia. Tokią igimtą ligą turintis vaikas negali maitintis pienu, nes jo organizmas negamina enzymo, paverčiančio pieno virškinimo produktą -- galaktozą į glukozą. Chemiškai nepakitusi kraujyje cirkuliuojanti galaktoza, apnuodija vaiko organizmą ir vaikas suseraga. Sveiko vaiko organizmas turi genus, kurie priverčia kūno celės pagaminti galaktozą keičiantį enzymą. Giga keičiantį enzymą. Gi galactosemia sergančio vaiko genai būdami defektyvūs nepajėgia priversti kūno celių gaminti šį enzymą.

Šie trys mokslininkai, paėmę tokio galactosemia sergančio vaiko odos gabaliuką, apkrėtė jį "Lambaphage" virusais, turinčiais dirbtinų genus, kurie savo chemine sudėtimi nesiskyrė nuo galaktozą skaldančio geno. Šitaip virusais apkrėstos odos celės tuojau pradėjo gaminti reikiamą enzymą. Reiškia, virusai odos celės viduje neveiklų defektyvų geną pakeitė veikliu.

Jeigu panašūs bandymai duos tokius patsekmingus rezultatus ir kitų igimtų ligų bei defektų atveju, tai ateinančioms kartoms susidarys didelės galimybės tiek genetikoje, tiek igimtų ligų bei defektų gydyme. Toks bandymas yra didelis šuolis genų mokslo srityje. Tiesa, šiuo metu dar nėra žinoma ar taip dirbtinai pakeistas genas gali būti perduodamas kitoms kartoms; lygiai, kaip nėra žinoma, ar vien tik rinktiniai genai turėtų dominuoti ateinančiose kartose. Normalios evoliucijos eigoje dažnai įvyksta paradokso. Pavyzdžiui, kai kada, žmogus paveldėjęs vieną normalų, o kitą šiek tiek defektyvų tos pačios rūšies geną, būna daugiau vykęs ir apsukresnis negu tas kuris yra paveldėjęs du normalius genus. Tokiu atveju atsiranda taip va-

Romo Viesulo meno parodoje Romoje. Iš kairės: K. ir G. Lozoraičiai, C. LeClair, Jūra Viesulienė, meno kritikas iš dienaščio Messaggero Arturo Bovi ir dail. Romas Viesulas, Fone nuospaudos "Zeta" dalis.

VIESULO PARODA ROMOJE

Kovo 3 d. Tyler School of Art, Temple University Romoje galerijoje su ypatingu pasisekimu buvo atidaryta dail. Romo Viesulo grafikos darbų paroda -- "Metai Romoje -- 1969-1972". Parodoje išstatyti 25 R. Viesulo darbai, kurie buvo sukurti jam būnant Romoje. Dail. R. Viesulas dūmėtus dėstė grafiką Tyler School of Art, Temple Universityto Romos filialėje, o šiuos 1972 -- trečius metus -- yra laisvas nuo dėstymo ir atsidavęs grynai kūrybai.

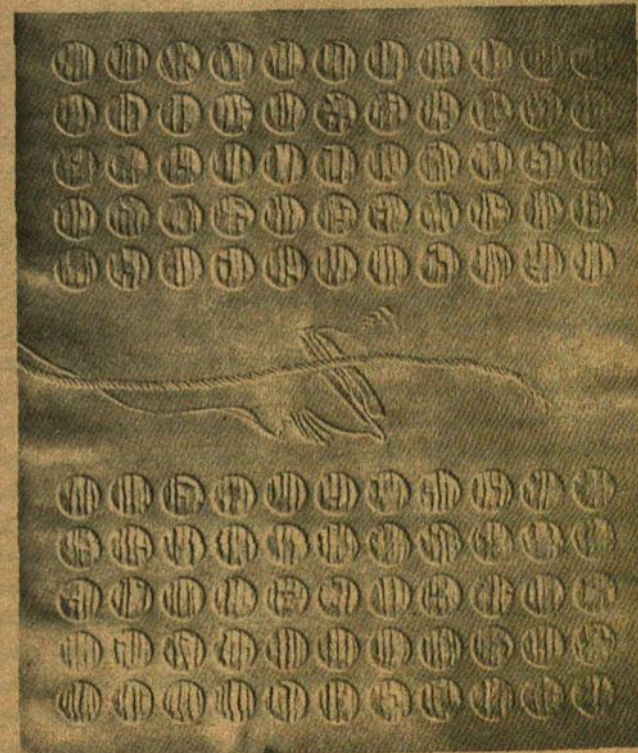
Parodos atidaryme dalyvavo virš 600 žmonių -- italų ir amerikiečių dailininkų, užsienio akademijų direktoriai, JAV ambasados atstovai, italų ir lietuvių laikraščių žurnalistai, Romos lietuviai, italai, amerikiečiai, anglai, draugai, pažįstami.

Pažvelgus į parodos katalogą, dvidešimt penki darbai -- atrodytų nėra daug tokio masto parodai, gi atsilankius parodoje paaiškėja, kad iš to skaičiaus darbų bent penki yra beveik monumentalaus masto ir yra visai skirtingi dail. Viesulo kūrybos pasaulyje. Jie varijuoja nuo 4 x 5

pėdų "Sutemos", 5 x 12 pėdų "Ant Vario Vartų" iki oranžinių spalvų "Zetos", kuri siekia nuo grindų iki lubų (15 pėdų aukščio, 10 pėdų pločio). Visi dailininko didieji darbai spausti ant drobės (baltos arba spalvotos) ir yra prezentuoti ant porėmių, be stiklo. Tai originalūs ir meistriški kūrybiniai grafikos darbai, bene pirmieji grafikos srityje spausti ant drobės. Užklausus dailininko kaip jie atliekami, paaiškėjo, jog tai milžiniškas darbas netik tokio dydžio plokštę sukurti ir paruošti, bet reikalauja ir kelių asmenų visos dienos rankų darbo atspausti vieną darbą. Tačiau rezultatas sakyčiau nepaprastas, idomus ir beveik pribloškiantis!

Ypatingo dėmesio ir susidomėjimo sukėlė dešimties juodų reliefų serija -- "Raudos". Jos buvo pristatytos ant specialaus paauskstinimo galerijos grindyse po stiklu su specialiai pritaisyta nuožulnia šviesa. Toj pačioj aptemdytoj salėj buvo girdimi magnetofoniniai garsai lyg aidai iš "Motula Mano" raudos elektroniniai paruošta ir pritaikyta "Raudų" serijai. Garsai sudarė atmosferą. "Raudos" sukurto lietuviškų liaudies raudų inspiracija ir kiekviena juoda nuospauda "Raudų" rodo kietos vaizdinės sąrangos elementus sankryžoje su organinėm labai ekspresyviom formom.

Tarp pavienių darbų idomus, sakyčiau, duetas (Nukelta į 6 psl.)

Balfo...

(Atkelta iš 3 psl.)

siunčiant įgaliojimą su teikti jam ne vien teisę balsuoti, bet ir painformuoti, kad jis galėtų aktyviai dalyvauti diskusijose ir pareikšti įgaliojuso jį direktoriaus nuomonę visais Balfo klausimais.

Jei visi direktoriai ar jų įgaliotiniai atvyks į suvažiavimą susipažinę su Balfo veikla ir jo rūpesčiais, tai per vieną dieną suvažiavimas teigiamai išspręs visus rūpimus klausimus, o svarbiausia šalpos darbo suaktyvinimą.

R. Viesulo parodoje dalis lankytojų. Iš kairės: dail. R. Viesulas, kun. Cieliešius, kun. Razminas (penktas iš kairės), K. Lozoraitis ir kun. Krasauskas. Vidury galerijos išdėstyta "Raudų" serija.

Viesulo paroda Romoje...

(Atkelta iš 5 psl.)

"Pamišimo Daina (I, II). Pirmoji amerikiečio kompozitoriaus Frohne rankraščio (Mad Song) reliefai ir antroji -- dailininko juoda-balta interpretacija.

Keturių litografijų serija "Sankryžos nr. 23, 24, 25 ir "Sankryžos X" skiriasi nuo kitų Viesulo darbų savo tapybiniais švelniomis bei staigiomis linijomis susiliejančiom

tamsiam rudame, juodame ar žaliame fone.

Savo trijų metų laikotarpįje dail. Romas Viesulas dalyvavo tarptautinėse parodose, kaip Venecijos Bienalėje, 1970 (bendroje Bienalės parodoje ir turėjo individualinę savo darbų parodą JAV pavilione), Trečiojoje Tarptautinėje Grafikos Bienalėje, 1970 Krokuvoje, kur laimėjo medali, Ketvirtoje Amerikos Grafikos Parodoje Chilėje,

1970 ir laimėjo "Tercera de la Hora" premiją, Tarptautinėje Grafikos Parodoje Italijoje (laimėjo prizą). Dalyvavo dideliame skaičiuje grupinių parodų Italijoje, Vokietijoje ir kitur, turėjo individualinę parodą Krokuvoje, Lenkijoje. Tų pačių trijų metų laikotarpįje dail. Viesulas dalyvauja didesnėse grafikos darbų parodose Jungtinėje Amerikos Valstybėse. JAV tarptautinės meno mainų programos buvo pakviestas praveisti grafikos studiją Barcelonoje, Ispanijoje, 1971 spalio mėn.

Šiais mokslo metais dail. Romas Viesulas grįžta atgal į Philadelphia, kur Tyler School of Art, Temple University tute jis profesorijauja ir yra grafikos skyriaus vedėjas.

Paroda Romoje, Italijoje tęsėsi visą kovą mėnesį. (k)

Sniego kasimas, širdies ataka ir izometrinis raumenų įtempimas

Draugo "Keltas į Sveikatą skyriuje" š.m. vasario 15 d. vienas iš skaitytojų klausia redaktoriaus -- dr. J. Adomavičiaus, kuo paaiškinti priežastingumą sniego kasimo, kad žmonės nuo šio darbo dažnai miršta gaudami širdies ataką.

Darbštusis daktaras pirmiausiai pažymi, kad medicinai jau yra žinomas vienodas raumenų įtempimas vadinamas izometric, pvz. kumščio spaudžiojimas sniegą kasant dažnai sukelia nesveikos širdies nereguliary plakimą (arhythmia). O tai ir yra, buvo ir bus, dažniausiaji širdies sustojimo priežastis. Toliau mesnisi, mano išitikinimu, šalutinius aiškinimus, kaip stikliuko paėmimą šilumai ar stipresnį sveikinimąsi rankų paspaudimu, taip pat turinčius įtakos širdies atakos grėsmei, neliesiu.

Kaip suprasti žodį izometric ir ar sniego kasimas yra šios srities darbas. Kalbėkime aiškiais pvz., tada klausimo plotmės bus ryškesnė ir matysime, kad anas daktaro paaiškinimas nėra pilnas, nes sniego kasimas kaip fizinis veiksmas ir dar sunkioje kūno padėty -- visada susilenkus, turi kitas širdies apsunkinimo priežastis, bet ne tik kumščio spaudžiojimą.

Darbo medicinoje ir sportiniam pasiruošime yra žinomos dvi raumenų veikimo funkcijos: izometrinis arba statinis ir izotoninis ar

ba dinaminis. Imkime pvz. tą nelemtą sniego kasėją. Jei jam -- sniego kasėjui įduoti į rankas, laisvai nuleistą žemyn, pilną kibirą vandens ar to pat šlapio sniego (sunkesnis) ir įsakyti, kad jis šį kibirą, sulenkdamas ranką per alkūnę, pakeltų aukšty, neišjungdamas kitų jėgų, tai rankos raumuo, vadinamas bicepsu, susitrauks, t.y. sutrumpės, bet raumens vidinė įtampa dėl vienodo svorio pasiliks vienoda arba kaip specialiu terminu sakome izotoninė -- dinaminė. Toliau eikime ir tam pačiam veikėjui -- sniego kasėjui įduokime tuščią kibirą ir tegul ranką nuo alkūnės ligi pečių laiko priglausta prieš šono, o nuo alkūnės -- alkūnę su kibiru statmenai ir į šį indą palengva ir vienodai leisime -- pilsime vandeni, tada bicepsu raumuo -- vidujinė raumens įtampa didės. Ši didėjanti raumens įtampa paskiram raumeniu vadinama izometrinio arba statinio darbu.

Todėl sniego kasimas yra dinaminis ir izotoninis darbas, bet ne izometrinis, kurį kaip ryškiausią veiksnį (kumščio spaudžiojimą) aiškina autorius.

Sunkiausia sniego kasimo problema yra ta kad kasėjas dėl nenormalios kūno padėties -- susilenkęs greitai praranda normalų alsavimą -- kvėpavimą, o dėl to ir raumenų talka darbo atlikimui, stokojant deguonies, išsiskiria didesnis širdies darbas.

Sniego valymas...

Sniego gausa ski kurtuose džiugina pašliužninkus. Baltasis apdangalas, užklojęs šlaitus ir slėnius, sutraukia tūkstančius sportininkų į nepaprastai grožio ir baletinio lengvumo pramogą, į pašliužų sportą. Čia sniegas būna mieliausias svečias. Tegu sninga, tegu puraus ir slidaus sniego prisipila iki valiai.

Kitaip yra mieste. Čia sniego purumu gal ir galima pasigrožėti savo kieme arba viešame parke. Bet aplink namus, kada sniegas užverčia takus, sniegą reikia valyti. Tai sunkus darbas, o kada amžius ir širdies problemos, tai labai pavojingas darbas. Staigių mirčių statistika arti sueina su puraus, gražaus sniego sluoksniu ant miesto

šaligatvių, ant takų aplink namą, ant įvažiavimo garažan kelio.

Bet, koks paradoksas sniego problema tapo dėkinga komunizmo sistemos pristatymo vaizdu per Nixono kelionės reportažus iš Pekino.

Pekino gatvės valomos nuo snieginės pūgos šūsnų. Reikalas išsprendžiamas labai paprastai. Didžiulei centrinei aikštei prie Dangiškiosios Taikos vartų nuvalyti (jeigu sniego nedaug) išvaroma dvidešimt tūkstančių moksleivių ir studentų! Apsiginklavę mediniais sniego grandikliais, nutriušusių stagių šluotomis, nešiojanti sniegą iš vietos į vietą krepšiais, jaunieji valytojai pluša apsnigtose plotuose. Darbas sunkus, valymo priemonės rimtos. Dar-

bas ilgas, nes sniegas verčia naujas šūsnis jau pravalytame plote. Bet jeigu šiai aikštei išvalyti trūksta darbo rankų, bematant išvaro gatvėn kitus dvidešimt tūkstančių moksleivių! Jie dirba be atvangos. Ragindami vienas kitą šūksniais, panašiais kaip kadaise vežikas ragino arkli. Jie viską atlieka bėgte, iš vietos į vietą, į kitą plotą. Jie bėgte nešioja ir krepšius, prikrautus sniego.

Aišku, valymo laikui jie skiria laiką, kuris, kitu atveju, būtų skirtas pamokoms, knygų skaitymui, ir kt. Gatvės valymo laiką jie turi išplėsti iš savo darbo tvarkės.

Televizija pristatė šią, laisvam pasauliui neįsivaizduojamą operaciją su nuostabiu aiškumu, su sveiko proto žmogaus emocijas triuškinančiomis detalėmis.

Komentatoriai pranešė, kad Nixono išvykimo dieną, Kinijoje siautė sniego pūga ir į Pekino gatves sniego valyti buvo išvartyta pusė milijono žmonių!

Vaizdas: visi skurdžiai apsirengę sovietiniais vatinukais, užsimaukšlinę vienodas kepurės, moterys ir vyrai kelnėti. Jų rankose primityviausios for-

sniegą stumti, pakelti ant kastuvo, mesti tolyn ar aukšty į krūvą, dar nemokant pilnai ir teisingai stovėti ir liemenį laikyti, sudaro sunkumus, kurie taip pakerta nereguliary kvėpavimą. Jeigu dar pridėti jog svoris sniego, o ypač šlapio, sunkokas ir kėlimo metu laikomas per toli nuo kūno svorio centro, labai spaudžia nugarkaulio ar strėnų sritį, kas nejučiomis išsiskiria kvėpavimo sustabdymą ar žymų sumažinimą, matome priežastis, kurios ypatingu veikimu kenkia silpnasirdžiams.

Todėl patartina kasėjams pirmiau truputį (2-3 min. apšilt, vaikščiojant ir giliai kvėpuojant), o kasimo metu pasilenkiant iškvėpti, o išsitiesimo metu pilniau, be įtampos atsikvėpti -- įtraukti oro, o po keletos metimų, vėl čia pat lėtai vaikščiojant atsigausti -- neprarandant normalaus kvėpavimo. Šitokias apybraižas matome iš sporto ir darbo medicinos, kurių pagrindines minties perduodu iš skaitytų straipsnių "Sportarzt & Sportmedizin" ir eilės fiz. lavinimo rinktinių nurodymų.

Br. Keturakis

mos kastuvai, grandikliai ir šluotos. Jie negali nė sustoti žadui atgauti, bet bėgte bėga iš vietos į vietą.

Tai vaizdas instinkto tvarkomų skruzdžių: beveidis panašumas, absoliutus neindividualumas, bevadybė. Juos suvedė krūvon beprasmis darbas, kurį nuveiktų porą sniego valymo mašinų.

Pekino gatvių sniego valymo scenos alegoriškai parodė laisvam pasauliui, kur veda pilnutinio komunizmo statyba, koks yra to siekio vaizdas. Tai žmogaus pavertimas instinkto valdomu gyviu. Nesvarbu ar jų rankose Pekine yra rykštinės šluotos, ar Kaune yra kelios aptarnauti įpareigtos audimo staklės. Prasmė yra ta pati ir principas yra tas pats.

Pilnutinis siekis yra individualybės išrovimas iš žmogaus dvasios, jo smegenų išplovimas, įtikinant jį, kad taip jis dirba kolektyvui ir sau.

Sniego valymo scenos Pekine praplėstinos platesne prasme. Tai komunizmo "statybos" baigmė, tragiškasis žmonijos kultūros finalas.

A. Pr-tis

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

WANTED
JOURNEYMAN
DIE REPAIRMAN
Journeyman status required for this position. Steady year round work, overtime, excellent wages and benefits. Apply

UTILEX
425 FRANK ST.
FOWLERVILLE, MICH. (27-31)

WANTED
EXPERIENCED
FOREMAN
Plastic injection molder requires afternoon shift foreman. Apply in writing or call HAIGH-PLASTIC PRODUCTS 3240 WEST GRAND RIVER HOWELL, MICH. 48843 517-546-5250 (27-31)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAZEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYŠ MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

SIŪLOME ĮSIGYTI ŠIUOS VILTIES LEIDINIUS

J. Gliuda. SIMAS. Simo Kudirkos tragedija	
160 psl.	\$3.00
E. Čekienė. KAD JI BŪTŲ GYVA. 420 psl.	\$5.00
J. Gliuda. AGONIJA. Romanas iš Lietuvos respublikos žlugimo. 408 psl.	\$5.00
R. Spalis. REZISTENCIJA. Romanas iš pirmosios sovietų okupacijos Lietuvoje. 430 psl. Kietais viršeliais	\$6.00
Giovannino Guareschi. DRAUGAS DON CAMILLO. Įdomi satyra iš gyvenimo Sovietijoje. 216 psl.	\$3.00
K. S. Karpius. ALPIS. Kęstučio išlaisvintojas. Istorinė apysaka. 1971 metų laida. 232 psl. Kietais viršeliais	\$5.00

DIRVA

6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu dol. ir prašau siųsti man:

egz. SIMAS	\$.....
egz. KAD JI BŪTŲ GYVA	\$.....
egz. AGONIJA	\$.....
egz. REZISTENCIJA	\$.....
egz. DRAUGAS DON CAMILLO	\$.....
egz. ALPIS	\$.....

Pavardė ir vardas

Adresas

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Clevelande Jūrų skautų Klaipėdos Vietininkijos š. m. kovo mėn. 24 d. posėdyje buvo pertvarkytas ir sudarytas naujas vadijos sąstatas:

Vietininkas j. ps. D. Kižys, pavaduotojas j. s. A. Andrašius, sekretorius j. ps. G. Aras ir adjutantas var. Br. Kazėnas.

Kap. Stepono Dariaus Jūrų skautų laivo vadas var. Ed. Klimas.

Jūrininko Simo Kudirkos jūrų jaunių-bebrų laivo vadas v. A. Narbutaitis.

Vadija savo posėdyje, svarstė ir Jūrų skautų jubiliejinės stovyklos klausimą bei naujų laivų pirkimo reikalą.

Atrodo, kad jauni vadovai yra pasiruošę pagyventi jūrinį skautavimą Clevelande. Linkime gero vėjo mūsų jūrų skautams! Vietininkijos adresas: j. ps. D. Kižys, 18021 Hiller Ave., Cleveland, Ohio 44119. Tel.: 531-8429. (VP)

Verbų sekmadienio žygio dėl naujų Clevelando lietuvių namų metu buvo applankyta visa eilė mūsų visuomenininkų, kurie pirkė namų akcijas. Nuotraukoje p. A. ir O. Mikulskiai įteikia čekį už nupirktas akcijas. Iš kairės muz. A. Mikulskis, finansų komisijos vykd. vicepirm. E. Stepas, p. O. Mikulskienė ir finansų komisijos vicepirm. A. Paurienis. Vėliau vyksta toliau, kol bus sutelktos reikiamos lėšos.

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKSTAS PALŪKANAS UŽ PADETUS
INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

VYSK. M. VALANČIAUS LITUANISTINĖS MOKYKLOS TĖVŲ KOMITETO

RUOŠIAMAS TRADICINIS PAVASARIO

BALIUS

įvyksta **balandžio mėn. 8 d., 8 val. vak.,**

ŠV. JURGIO PARAPIJOS SALĖJE.

Programą išpildo Grandinėlių jaunesniųjų ir vyresniųjų šokėjų grupės, šilta vakarienė, šokiams gros "Continental Music" orkestras. Kaina vienam asmeniui 8 dol., dviem — 15 dol., jaunimui — 3 dol.

Galima užsisakyti stalus ar pavieniai. Skambinti: E. Alšėnienė 526-6831, Z. Gobiui 442-0022, B. Mailienė 692-1690, L. Nagevičiūnė 845-4954.

Clevelando lietuviai, suprasdami naujų namų statybos reikalingumą, perka statybos akcijas, investuodami savo kapitalą lietuvių ekonominiam gerbūviui. Nauji namai bus visų lietuvių ir visų lietuviškų organizacijų namai. Lithuanian Village Inc. direkcija kviečia visus lietuvius įsigyti akcijų ir paremti namų statybą. Pasiteiravimai ir čekiai turi būti siunčiami šiuo adresu: LITHUANIAN VILLAGE INC., 877 East 185 St., Cleveland, Ohio 44119.

Clevelando jūrų skautijos vadovai Kaziuko mugėje 1967 metais. Kairėje jūrų skautai P. Gaižutis ir P. Petukauskas. I dešinę junginio vadas Pranas Petraitis, Vladas Petukauskas, Džinaras Kižys ir Alg. Andrašius.

Clevelando jūrų skautijai 20 metų

Atvykus į JAV, lietuviškas jaunimas suskato dirbti. Clevelande ps. Vytautas Jokūbaitis, būdamas jūrų skautas, subūrė jaunimą į vienetą. Jau 1951 m. gegužės 10 d. Tunto įsaky mu oficialiai įsteigta jūrų skautų valtis, kuri pavesta vadovauti jos steigėjui ps. Vyt. Jokūbaitiui.

1952 m. rugpjūčio 8 dieną vienetas buvo perorganizuotas duodant "Narų" valties vardą. Valties vadu išrinktas Emanuelis Jarašūnas. Valtį sudarė 13 jūrų skautų, kuri išvystė labai gyvą veiklą. Energingas vadovas E. Jarašūnas sugebėjo įgyti 24 pėdų aštuoniakirklį barkasą. Turėjo gražiai suorganizuotą oktetą, kuris ne kartą pasirodė Clevelande, Rochesterje ir kitose lietuvių kolonijose.

Pirmą kartą Clevelande, kaip lietuvių jūrų skautų vienetas su savo oktetu buvo parodytas televizijoje. "Narų" valtis suruošė kelis vakarus su programa mūsų visuomenei. Iš parengimų padarė pelno laivo inventoriui papildyti.

1953 m. vienetas išaugo narių skaičiumi į laivo sudėtį, kuriam buvo duotas kapt. Stepono Dariaus vardas. Vadupaskirtas v.v. E. Jarašūnas. Vienetas augo, stiprėjo nariais ir veikla.

1955 m. gegužės mėn. laivo vado pareigas perėmė v.v. Pranas Petraitis ir dirbo iki 1959 metų. Jam vadovaujant buvo daug krepiama dėmesio į jaunų skautų verbavimą vieneto veiklon. Reikia pažymėti, kad Pranas parodė didelės rizikos siekiant patatyti vienetą ant tvirtų ekonominių pagrindų. Iš Montrealio atsi-

kvietė lietuvių dramos grupę su "Baltaragio malūnu". Tai buvo didelis darbas bei rizika. Visi vieneto jūrų skautai daug dirbo, kad būtų

užtikrintas pasisekimas

Petraičiui vadovaujant vienetas likvidavo 24 pėdų barkasą, kaip pasenusį ir įgijo dvi 17 pėdų "international" klasės joles, kurias jūrų skautai atremontavę

Prieš dvidešimt metų (1952) Clevelande įsikūrusios jūrų skautų Narų valties įgula. Didžiūmoj šiandien daugelis yra suktūrę šeimas ir jų vaikai jau skautauja.

Clevelando jūrų skautų stovykloje 1968 m. Tėvų kom. pirm. A. Kijauskas, ir jūrų skautų vadovai V. Petukauskas, P. Petraitis ir D. Kižys.

Clevelando jūrų skautai 1954 m. užsiėmimo metu.

V. Bacevičiaus nuotraukos

iki šiam laikui naudoja.

1959 m. laivo vadovavimą perėmė v.v. Džinaras Kižys, kuris vadovavo iki 1962 metų. Vieneto jūrų skautai ruošė sueigas, organizavo vasaros metu stovyklas bei iškylas.

Nuo 1962 m. gegužės mėn. 12 dienos laivui vadovavo v.j.s. Vl. Petukauskas. 1963 m. gegužės mėn. 12 d. laivas perorganizuojamas į Junginį, kuris pavadinamas "Klaipėdos" vardu. Čia jau matome Martyno Jankaus jūrų būdžių įgulą, jų vadas j. ps. Pr. Petraitis, kapt. Stp. Dariaus jūrų skautų laivą -- jo vadas v. v. A. Andrašius ir Jūrų jaunių vienetą, kurio vadovas v.v. D. Kižys.

Junginys veikė ruošdamas stovyklas, buriavimo pratimus ir žengė pirmyn patyrimo laipsniais.

1967 m. sausio 25 dieną junginio vadovavimą perėmė j.s. Pranas Petraitis, kuris vėl su dideliu užsidegimu dirbo kaip galėdamas. Daug darbo įdėjo mūsų "laivynui" pagerinti. Pats savo rankomis pastatė dingę. Talkinant ps. D. Kižiui, j.s. A. Andrašiusui ir bud. kand. H. Tatarūnui daug valandų paaugojo beruošdamas eksponatus Kaziuko mugėms, kad tik Junginio izdas didėtų. Pravedė eilę stovyklų. Vienetas buvo gyvas ir stiprus.

1969 m. gruodžio 15 dieną junginį perėmė j. ps. D. Kižys, kuris dirba su pasišventimu ir kantrybe. Jis išaugęs iš pirmųjų šio vieneto "Narų" valties skautų turi pilną supratimą apie esamas jūrinio skautavimo sąlygas, daug laiko aukodamas mugių rengimui, stovyklų bei išvykų organizavimui. Jo trys sūnūs yra jūrų jaunių bebrų eilėse.

Klaipėdos Junginio santykiai su Neringos skaučių ir Pilėnų skautų tuntais buvo ir yra nuoširdūs. Clevelando lietuviai jūrų skautų veikla domisi ir remia. Padėka priklauso už paramą vienetui mūsų bičiuliams B.N. Gaidžiūnams, B. U. Grinciams, S.D. Jurgaičiams, Tėvų Komitetui ir visiems jūrų skautų tėvams.

Š. m. kovo mėn. 11-12 dienomis lankantis L. S. Brolijos vyr. skautininkui v.s. P. Moliui, "Klaipėdos" jūrų sk. junginys buvo pristatytas (Kaziuko mugės metu) junginio vado j. ps. D. Kižio.

Vyriausio skautininko kvietimu j. ps. D. Kižys sutiko dar dvejus metus pasilikti vadu.

Per dvidešimt metų jūrų skautų veiklos laikotarpį Clevelando vietuose perėjo virš 100 jaunuolių. Clevelando jūrų skautija davė du kvalifikuotus jūreivius: jūrų leit. R. Dumbri ir jūrų leit. B. Karalių.

Šiuo metu Klaipėdos Vietininkijoje - Junginyje yra 40 jūrų skautų bei vadovų.

Linkėtina Clevelando jūrų skautijai ir toliau sėkmingai puoselėti lietuvišką jūrinį skautavimą.

Vl. Petukauskas

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• **Dr. Kazys Bobelis, ALT** pirmininkas, buvo išvykęs į Washingtoną dalyvauti valstybės sekretoriaus Rogers suruoštoje konferencijoje, Foreign Policy Conference for the Leaders of Non-Governmental Organizations, kovo 28 ir 29 d. Pirmininką pavadavo Teodoras Blintribas, ALTos vicepirmininkas.

• **Mieli lietuviai,** dar 100,000 protesto peticijos parašų nesame surinkę — trūksta apie 15,000. Taigi, Amerikos Lietuvių Taryba prašo visus, kurie dar nesugrąžino peticijas, kuo greičiau prisiųsti jas ALTui, 2606 West 63rd Street, Chicago, Illinois, kad galėtumėm pilną 100,000 skaičių parašų įteikti Prezidentui Nixonui.

ISIDĖMĖTINAS KONCERTAS

Nerija Linkevičiūtė — sopranas, Vytautas Nakas — bosas, ir Bernardas Prapuolenis — baritonas labai sėkmingai atliko "Laiškai Lietuviams" koncerto programą š. m. kovo mėn. 26 d. Chicagoje, Jaunimo Centro salėje.

Koncertui parinktos dainos, pradėdant 15-16 šimtmečio kompozicijomis, buvo nepaprastai originalios, nuo taikingos ir negirdėtos

Solo, duetai ir trio buvo perpinti giliu trijų menininkų muzikiniu pajautimu ir sugebėjimu balsiniai išreikšti subtilią senoviškų dainų nuotaiką. Įsidėmėtinose ištraukose iš operos "Lietuviai" A. Ponchielli, kurios praskambėjo labai nuotaikingai.

Retai girdimos šešios lietuvių liaudies dainos reikia priskaityti prie labai iškilaus koncerto užbaigos.

Retai kada tokie nuotaikingi koncertai suruošiami ir palieka tokį malonų prisiminimą. Koncertui akomponavo A. Vasaitis.

A.A. JUOŽĄ ČESONĮ PRISIMINUS

Š. m. kovo 14 d. suėjo metai, kai išsiskyrė iš gyvųjų tarpo atsistatėdamos Lietuvos kariuomenės savanoris — kūrėjas, karo aviacijos kapitonas Juozas Česonis.

Jo šakotas gyvenimo kelias, pilnas tėvynės meilės, dėl kurios paliko eilę nuveiktų darbų ir neišdildomą atmintį.

Juozas Česonis gimė 1902 m. gegužės 14 d., Šeštakų kaime, Krosnos valsč., Marijampolės apskr., vidutinio ūkininko šeimoje. Pra-

• **Poetas Bernardas Brazdionis,** laiškė Chicago Lietuvių Operai rašo: "laikydamas, kad šios lietuviškos originalios operos pastatymas yra neeilinis įvykis mūsų išeiviskos kultūros istorijoje..." užsako bilietus ir atvyksta iš Los Angeles dalyvauti "Jūratės ir Kastyčio" operos premjeroje.

• **Jonas Paštukas** tvarkys ir koordinuos šokėjų išėjimų ir įstojimų eigą Laisvojo Pasaulio Lietuvių IV-toje Tautinių Šokių Šventėje.

LOS ANGELES

LOS ANGELES DRAMOS SAMBŪRIO VEIKLA

Los Angeles Dramos Sambūris išsirinko naują valdybą: pirmininkė — Gražina Raibienė, vicepirmininkas — Vincas Dovydaitis, sekretorius — Balys Mackiala, išdininkė — Alma Prišmantienė ir valdybos narė — Raisa Urbanienė.

Naujoji valdyba pastatymus režisuoti pakvietė Dalilą Mackialienę. Buvo aptarta teatrinė veikla ir numatyta šį rudenį pastatyti didesnę veiklą. Lietuvių Fondo Los Angeles skyriaus valdyba pakvietė Dramos Sambūrį išpildyti programą Fondo pavasariniame balij.

Dalila Mackialienė suorganizavo dainuojančių moterų grupę, kurios praeitų metų Lietuvių Fondo balij, je atliko programą pavadintą "Išlaisvintos Moterys" ir ateičiai pasilieka šį pavadinimą, bet dirbs drauge su Dramos Sambūriu. Šiai grupei priklauso dainininkės: Janina Čekanauskienė, Zenta Česnaitė-Hardwick, Birutė Dabšienė, Ona Deveikienė, Ema Dovydaitienė, Agutė Dūdienė, Regina Kungienė, Dalila Mackialienė, Raisa Urbanienė.

A.A. Juozas Česonis

džios mokyklą lankė Rudaminoj. Toliau tęsė mokslą Seinuose ir Marijampolės gimnazijoje. Jam dar esant mokyk-

los suole,ėjo Lietuvos laisvės kovos. Esant tėvynei pavojui, dar jaunas 5-tos klasės mokinys, patriotinių jausmų vedinas, Juozas išeina savanoriu Lietuvos laisvę ginti. 1920 m. prisiato Kauno komendantūroje ir lapkričio 15 d. įstoja Karo mokyklon, kurią baigia 1921 m. gruodžio 18 d. gaudamas leitenanto laipsnį. Tuo metu esant trūkumui nusimanančių žmonių vadovauti ir dirbti įvairiose karinės žinybos dalyse, leitenantas J. Česonis stoja į inžinerijos pulką kelių ir tiltų statybos tarnyboje. Čia tarnaudamas toliau tobulinasi karo moksle. Jis lanko karo technikos bei fiz. lavinimosi kursus. Turimu karo mokslu Juozas nepasitenkino, jį idomavo aviacijos tarnyba. 1926 m. sausio 1 d. įstoja Karo Aviacijos Mokyklon. Ją baigęs tampa Lietuvos karo aviacijos lakūnu. 1927 m. baigia Aukšt. Karininkų D.L.K. Vytauto kursų aviacijos skyriaus 1-ją laidą. 1928 m. gruodžio 23 d. pakeičiamas į kapitono laipsnį. 1935 m. pereina į atsargą. Karo tarnybos metu buvo apdovanotas už nuopelnus: Lietuvos Nepr. medaliu, Savanorio — kūrėjo medaliu ir Plieno Sparnų Garbės ženklu. Aviacijos tarnyboje apart skraidymų J. Česonis turėjo įvairių pareigų. Buvo komandiruotas Kariuomenės Teismo nariu, sporto vadovu pareigose, foto laboratorijos vedėjas, kurį laiką 6-tos eskadrilės vadas, bombardavimo kursų instruktorius ir eilėje kitų karo tarnybos šakų, bei darbų.

1941 m. kartu su kitais partizanais Juozas antru kart išeina tėvynės laisvę ginti.

1944 m., kaip ir nemaža mūsų tautos dalis, J. Česonis su šeima pasitraukė į Europos vakarus. Ilgesnį laiką apsigyveno Muenchene, kol pagaliau su didesniu lietuvių būriu 1949 m. pasiekė Amerikos kraštą ir nuolatiniame gyvenimui apsistojo Philadelphijoje. Pasiekęs šią laisvės šalį, jis visas savo jėgas, bei išmintį pašventė savo tautos labui, o taip pat ir jos laisvės kovai. Visur jis prisidėjo, kur tautos reikalai šaukė. Visur pats dirbdamas ir kitus ragindamas, patardamas. Ne veltui jis kitų buvo tėveliu vadinas. Buvo ilgametis ALT S-gos Philadelphijos skyriaus pirmininkas, L.V. S-gos Ramovė Philadelphijos skyriaus pirmininkas, pavyzdingas L.B. narys.

1971 m. kovo 14 d. Juozas Česonis mirė Philadelphijoje.

1928 m. J. Česonis vedė Aleksandrą Valterytę. Išaugino sūnų Algimantą, kuris tarnauja JAV kariuomenėje ir dukrą Dalilą, jau ištėkėjusią.

J. Česonio tvirtai įmintos pėdos lietuviško gyvenimo kelyje ir nuostirūdarbi tebu na girdžiu pavyzdžiu visiems, kaip reikia tėvynę mylėti, dėl jos dirbti ir aukotis. Turėjo jis

Laisvės Varpo koncertas Bostone

Tiesioginis Petro Viščinio vadovaujamos lietuvių radijo valandos Laisvės Varpo tikslas — duoti kiekvieną sekmadienį visuomeninio ir kultūrinio pobūdžio lietuvių radijo programą. Tačiau šalia šio tiesioginio uždavinio Laisvės Varpas atlieka dar du kitus svarbius uždavinius. Tai specialiu radijo programų ruošimas anglų kalba Vasario 16-sios ir Tragiškųjų birželio įvykių proga įvairioms amerikiečių radijo stotims, kurios tas programas perduoda savo klausytojams, o taip pat kasmet rengimas koncertų šūkiu: "Pažinkime ir remkime savo talentus". Šie trys uždaviniai yra glaudžiai susiję. Kiekvienas jų aukštai iškelia Laisvės Varpą bendroje Naujosios Anglijos lietuvių veikloje.

Sol. Roma Mastienė

Šiemet rengiamas Laisvės Varpo koncertas bus jau 17-tasis tos rūšies koncertas. Jis įvyks balandžio 9 d. 3 val. po pietų So. Bostono Lietuvių Piliėčių D-jos didžiojoje salėje trečiame aukšte. Jame programą atliks iškilioji Chicago Lietuvių Operos solistė Roma Mastienė, mezzosopranas, jai akompanuos muz. Vytenis Vasyliūnas.

Šis dainos koncertas bus pirmas aukštesnio lygio kultūrinis rengimas šiais metais Bostone. Kai Baltijos draugijos rengti koncertai jau nutraukti, tai Laisvės Varpo koncertai lieka be veik vieninteliai. Šalia jų laikosi dar smuikininko Izidoriaus Vasyliūno ir pianisto Vytenio Vasyliūno ruošiami koncertai. Bet tai ne dainos, o instrumentinės muzikos koncertai.

tvirtą tautinę pasaulėžiūrą, bet visiems buvo tolerantiškas, draugiškas, atlaikus. Mylėjo jis visus žmones ir su visais buvo linksmas. Ne tik jo šeima, jo draugai, bet ir visa Philadelphijos lietuviška visuomenė prisimena Juozą, kaip pavyzdingą, taurų lietuvi.

Ilsėkis ramybėje, su nau gražių Dzūkijos lygumų, sakaleplačių Lietuvos padangių, suglaudęs sparnus tolimoj, nors ir svetingo, bet svetimoj šaly.

V. Gruzdis

A. L. TAUT. S-GOS BALTIMORĖS SKYRIUS

LIETUVIŲ SVETAINĖJE

Š. M. BALANDŽIO MĖN. 8 DIENĄ,

RENGIA:

PAVASARIO KONCERTĄ

Dainuoja: GINA ČAPKAUSKIENĖ, Chicago operos solistė, "Aušros Vartų" vyrų oktetas ir ANTANAS KEBLYS, okteto solistas.

Piano palydės: MADELEINE ROCH okteto dirigentė, prancūzų kilmės muzikė.

Visi menininkai iš Montrealio, Kanadoje.

Šokiams gros italų MONALDI kapela. Bus užkandžių stalas, gėrimų baras ir turtinga loterija.

Maloniai kviečiami brangūs kaimynai iš Washingtono, Philadelphijos ir Elizabetho.

Koncerto pradžia 7 val. tiksliai.

SKYRIAUS VALDYBA

Sol. R. Mastienė yra plačiai žinoma, kaip labai gera dainininkė, stipriai besireiškianti ne tik lietuvių, bet taip pat amerikiečių visuomenėje. Bostone ji dar nėra buvusi, tad susidomėjimas koncertu yra didelis visoje plačioje apylinkėje.

Kaip prof. J. Žilevičius nurodo, "Roma Mastienė turi galingą, skambių mezzosopraną, nepaprastai plačios apimties kaip žemutiniame bare, taip ir aukštutiniame. Turėdama greitą sugebėjimą jautriai "perjungti" (lyg mygtukas) meniškuosius sielos pojūčius vienam ar kitam iš pildomam kūrinii. Tame ir glūdi jos pasisekimas, priverčiantis klausytojo dvasią suvirpėti. Prie to dar prisideda aiški tartis, platus rinktinis repertuaras, sudėtingiau si savųjų ir svetimų kūrinių".

O po vieno koncerto muz. J. Bertulis rašė, kad reikia stebėtis sol. R. Mastienės balso diapazonu: tai ji ima žemąsias alto gaidas (Azučenos arijoje), tai ji skraiddo staccato sparnais lyrinio sopranu (Cavatina iš operos Sevilijos kirpėjas)...

Idomu, kad koncerte sol. Roma Mastienė atliks ištraukas iš J. Gaidelio operos Dana (žodžiai St. Santvaro), o taip pat iš K.V. Banaičio operos Jūratė ir Kastytis (žodžiai B. Buivydaitės). Tai dvi lietuvių operos, kurių pastatymu Chicago Lietuvių Opera gali pagrįstai didžiulotis. Bostono ir apylinkės lietuviams dabar bus sudarytos sąlygos pasiklausti bent ištraukų iš jų.

M. P.

HARTFORD

KONCERTAS-BALIUS

LVS "Ramovė" Hartfordo skyrius rengia tradicinį pavasario koncertą-balių š. m. balandžio 8 d., 7 v. v., Amerikos Lietuvių Piliėčių klubo patalpose, 227 Lawrence gatvėje, Hartford, Conn.

Programoje: solo, duetai ir kitos staigmenos. Gera muzika, šilta vakarienė, taurieji gėrimai, kava, sausainiai ir kt.

Valdyba nuoširdžiai kvie-

čia apylinkių ir tolimesnių vietovių lietuvius į parengimą atsilankyti.

UŽPRENUMERUOKITE DIRVĄ PAPIGINTA KAINA STUDENTUI AR SAVO BIČIULIUI PIRMIEMS METAMS TIK 10 DOLERIŲ.

Physician, retired or semi retired with Ohio M. D. License. Opportunity for part time salaried employment. No house or office calls. Write to C. M. S. c/o Dirva: 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103. (26-29)

ŠVELNUS PALENGVINIMAS UŽKIETĖJUSIEMS VIDURIAMS

LEOPILLEN tikras augalinis produktas ir sėkminga priemonė užkietėjimui pašalinti, kurio vartojimas yra paprastas ir nesudėtingas. Visoje Europoje yra žinomas ir vartojamas virš 60 metų. Trijų generacijų gydytojais Leopillen veikimu taip pat buvo patenkinti, kad dabar šis augalinis produktas galima gauti vaistinėse be recepto. Leopillen veikia kaip nekenksmingas produktas ne tik vidurių užkietėjimo sutvarkymui, bet dar pagelbsti ir virškinimui. Gauname daugybę laiškų, giriančių Leopillen veikimą. Viena iš jų rašo, kad kiekvienas, kuris nori atstatyti savo kūno ir dvasios jėgas, privalo turėti namuose Leopillen. Jos pašalina dujas ir veikimas yra toks švelnus, kad jį jaučiatės visiškai atsigavęs ir sustiprėjęs. Jeigu negautumėt Leopillen savo vaistinėje, tai kreipkitės betarpiiai į

LEO PRODUCTS P. O. Box 285

Chagrin Falls, Ohio 44022
Prašau atsiųsti man LEOPILLEN — 100 tablečių už \$2.85 arba ekonominio dydžio 250 tablečių už \$5.50. I-os klasės persiuntimas įskaitytas. Užsakant iš Ohio pridėti 4% sales tax.

Pavardė

Adresas

Miestas State

Zip

Genocido Parodos įsteigėjui ir organizatoriui

A. A.

ZENONUI KOLBAI

mirus, žmonai EMILIJAI ir dukrai DALIAI, reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime.

Amerikos Lietuvių Taryba